

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se

PROJEKT JÄMSTÄLLDHET

En uppföljning av Ungdomsstyrelsens jämställdhetsprojekt
och förslag på en mall för framtida resultatuppföljningar

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se

Projekt Jämställdhet

En uppföljning av Ungdomsstyrelsens jämställdhetsprojekt
och förslag på en mall för framtida resultatuppföljningar

Förord

Ungdomsstyrelsen har fått i uppdrag av regeringen att analysera och följa upp projekt som finansierats av myndighetens jämställdhetsbidrag. Myndigheten har också fått i uppgift att redovisa ett förslag på en mall för hur bidraget kan följas upp i framtiden till regeringen. Ungdomsstyrelsens fick uppdraget i ett tillägg till myndighetens regleringsbrev för 2013. Uppdraget ska redovisas till Utbildningsdepartementet den 28 februari 2014. I den här rapporten presenterar vi hur Ungdomsstyrelsens statsbidrag till jämställdhetsprojekt har använts och vilka resultat och effekter projektbidraget kan leda till. Myndigheten har valt att kategorisera de olika projektens innehåll och hur de har genomförts för att ge en bild av bidragets användning. I rapporten presenteras också en intervjustudie med företrädare för projekten. Den studien har genomförts av Ida Thomson, som är utvärderare med inriktning på genusanalyser, på uppdrag av myndigheten. I de avslutande delarna av rapporten diskuteras hur en fortsatt uppföljningsmodell eller mall för uppföljning skulle kunna se ut, fördelar och utmaningar samt reflektioner över studiens samlade resultat. Ett förslag på en mall för fortsatt uppföljning har arbetats fram tillsammans med utredarna och konsulterna Magnus Björkström och Helena Lund. Mallen återfinns som bilaga till rapporten och kommer att ligga till grund för framtida uppföljningar av jämställdhetsbidraget och myndighetens övriga projektbidrag. Rapporten är framtagen av Linda Eldestrand i samarbete med Sara de Haas, Nadine Ghawi, Maria Sundbom Ressaissi och Fredrik Wikström.

Rapporten ger en intressant bild av den mångfald av insatser som görs inom jämställdhetsområdet av de ideella organisationer som fått statliga projektbidrag för ändamålet de senaste åren. Vi kan se att projektbidraget till ideella organisationer spelar en viktig roll i arbetet för ett mer jämställt samhälle.

Alice Bah Kuhnke
generaldirektör, Ungdomsstyrelsen

Innehåll

Sammanfattning	5
Inledning.....	7
Uppdraget	7
Utgångspunkter för uppföljningen och analysen	7
Tidigare uppföljningar	8
Urval, material och metoder	9
Rapportens upplägg.....	11
Kartläggning av användningsområden	13
Projektinriktning	13
Målgrupper	17
Organisation och geografisk spridning	20
Metoder och arbetssätt	21
Fördjupad analys av jämställdhetsbidragets användning, resultat och effekter	25
Erfarenhet + idé om aktivitet + individuell drivkraft = projekt	25
Kunskap är makt! Om projektens mål och inriktning	26
Svårt att göra och dra nytta av uppföljningar och utvärderingar	29
Upplevelser av projektens resultat och effekter	30
Framgångsfaktorer och utmaningar vid genomförandet	33
Analys och slutsatser	36
Uppföljning av jämställdhetsbidraget i framtiden	41
Utmaningen med att kategorisera och kvantifiera information	41
Vinsten med uppföljande intervjuer	42
Mallen - Jämförbarhet och vikten av självidentifikation	43
Ungdomsstyrelsens förslag till framtida uppföljningar	44
Avslutande reflektioner	45
Referenser.....	47
Bilaga 1 Uppföljningsmall	49
Bilaga 2 Intervjuguide.....	57

Sammanfattning

I ett tillägg till regleringsbrevet 2013 fick Ungdomsstyrelsen i uppdrag att genomföra en uppföljning och analys av projekt som finansierats med jämställdhetsbidraget som myndigheten fördelar. Vi fick också i uppdrag att presentera ett förslag på mall för framtida uppföljning av bidraget (regeringsbeslut 2013). Den här rapporten innehåller en uppföljning och analys av de jämställdhetsprojekt som beviljats bidrag under 2009–2011, som har redovisats till myndigheten under 2010–2012. Totalt har myndigheten följt upp 51 projekt i den här rapporten och genomfört uppföljande intervjuer med företrädare för ungefär hälften av projekten.

Rapporten är uppdelad i tre delar. Den första delen innehåller en kategorisering av projektens användningsområden, en andra del består av en analys av intervjuer med företrädare för projekten och en tredje del presenterar en mall för framtida uppföljning. Avsnittet *Kartläggning av användningsområden*, som innehåller kategoriseringen, bygger på material och skriftlig information som Ungdomsstyrelsen fått av organisationerna i ansökningar och slutredovisningar. Det är en deskriptiv sammanställning där myndigheten har kategoriserat projekten utifrån vilka målgrupper de har riktat sig till, vilka metoder som de använt sig av, var i landet de har arbetat, vilka slags organisationer som har varit projektägare och vilka huvudsakliga inriktningar projekten har haft. Resultatet visar att de flesta jämställdhetsprojekt vänder sig till både tjejer och killar eller kvinnor och män. De flesta projekt riktar sig till en ung målgrupp. Sammanställningen visar att det finns många olika inriktningar på jämställdhetsprojekt. Det vanligaste är att projekten kan sorteras in under det jämställdhetspolitiska delmålet *lika makt och inflytande för män och kvinnor*. Många projekt arbetar inom det område som myndigheten har kategoriserat som *Arbete för hälsa och mot våld*. Kunskapsprojekt och projekt för att sprida information om jämställdhet inom ett avgränsat samhällsområde, ofta mindre ouppmärksammade områden är vanliga. Olika metoder som utbildning i separata tjej- och killgrupper, arbete med goda förebilder och att använda sig av ett normkritiskt perspektiv är vanligt förekommande.

I avsnittet *Fördjupad analys av jämställdhetsbidragets användning, resultat och effekter* görs en analys av intervjuer med företrädare för hälften av projekten. Ida Thomson som är utvärderare med inriktning på genusanalyser, har genomfört intervjuerna och analysen. Intervjuerna har gjort det möjligt att undersöka projektens spridning, om de överlevt och hur de i så fall har utvecklats några år efter projekts slut. Intervjuerna visar hur ett projekt kan utvecklas över tid, att jämställdhetsarbetet ofta fortsätter i form av nya engagemang eller samarbeten och även att projektverksamheten permanentas ibland. Den fördjupade analysen visar att arbete för att påverka attityder och värderingar är vanligt för att försöka åstadkomma beteendeförändringar hos individerna i målgruppen. Ofta är det kapacitetsstärkande projekt där arbete med att höja medvetandet och hos individer är centralt. Analysen tyder på att organisationerna som driver projekten utgår ifrån erfarenhetsbaserade behovsanalyser när de planerar att genomföra jämställdhetsprojekt. Det är erfarenheter från tidigare projekt eller från organisationens ordinarie verksamhet som ligger till grund för projektidéerna.

Analysen visar att drivkraften och engagemanget för jämställdhet hos de projektägande organisationerna finns i det praktiska utförandet, själva *görandet* när det gäller jämställdhetsarbete. Projekten har medverkat till att sprida engagemang för enskilda individer att dels påverka sin egen situation liksom jämställdhetsfrågor i samhället i stort. Det centrala är inte att driva jämställdhetsarbete just i projektform, ofta uttrycks projektadministrationen som en börda och tiden, ett år, som knapp. Dock uppges engagemanget för jämställdhet hos enskilda personer och inom organisationer vara en framgångsfaktor.

Mallen för uppföljning av jämställdhetsbidraget som konsulterna Magnus Björkström och Helena Lund från teknikonsultföretaget Sweco konstruerat finns bifogad som bilaga (Bilaga1). Mallen kommer att underlätta för myndigheten att kvantifiera information om projekten, det vill säga sammanställa mängden av projekt utifrån hur de arbetat. Mallen är framarbetad i samråd med Ungdomsstyrelsen och med företrädare för projekten. Mallen har även testats på ett antal ideella organisationer som tidigare ansökt om och redovisat projektbidrag. Den kommer att användas vid framtida uppföljningar av jämställdhetsbidraget och även vid uppföljning av andra projektbidrag som Ungdomsstyrelsen fördelar. Framöver kommer den att arbetas in i myndighetens webbaserade ansökningssystem. Det gör det enklare för myndigheten att göra kvantitativa uppföljningar och analyser i framtiden. Ungdomsstyrelsens bedömning är dock att uppföljningen med jämna mellanrum behöver kompletteras av en kvalitativ undersökning. En sådan skulle göra det möjligt att analysera projektens effekter, förstå orsaker till olika slags resultat och att bedöma hur väl bidragsformen fungerar i förhållande till den politiska ambitionen med uppdraget.

Inledning

Uppdraget

Sedan 2008 har Ungdomsstyrelsen varje år fördelat projektbidrag till ideella organisationer i det civila samhället för att främja jämställdhet mellan män och kvinnor. Statsbidraget regleras av förordning (2006:390) om statsbidrag till jämställdhetsprojekt. I ett tillägg till myndighetens regleringsbrev 2013 fick Ungdomsstyrelsen i uppdrag att göra en särskild uppföljning och analys av jämställdhetsbidraget. Uppföljningen skulle även innehålla ett förslag till mall för framtida resultatredovisningar av jämställdhetsprojekt (regeringsbeslut 2013).

Rapporten innehåller i huvudsak en kvalitativ analys av de jämställdhetsbidrag som beviljats bidrag under 2009–2011 som redovisats till myndigheten under åren 2010 till 2012. Totalt handlar det om 51 projekt. Rapporten innehåller även ett förslag på en mall med frågor som ska ställas till organisationerna som söker och redovisar projektbidraget. Det underlättar för myndigheten att följa upp genom att på ett systematiserat sätt kvantifiera¹ användning och resultat av projekten framöver.

Utgångspunkter för uppföljningen och analysen

Jämställdhetsbidraget ska främja jämställdhet mellan män och kvinnor och ligga inom ramen för regeringens mål med jämställdhetspolitiken (SFS 2006:390). Regeringens övergripande mål för jämställdhetspolitiken är att *kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv*. Det övergripande målet är i sin tur uppdelat i fyra delmål:

- **Jämn fördelning av makt och inflytande**

Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.

- **Ekonomisk jämställdhet**

Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om utbildning och betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.

- **Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet**

Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

- **Mäns våld mot kvinnor ska upphöra**

Kvinnor och män samt flickor och pojkar ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

¹ Fastställa kvantiteten, det vill säga mängden.

Projekten som har beviljats stöd har följts upp och analyserats mot de fyra övergripande målen. Av förordningen som styr jämställdhetsbidraget framgår det att projekt som är nyskapande och som kan ge kunskap av värde för utvecklingen av jämställdhetsarbetet samt projekt som inte kan finansieras med andra medel särskilt ska prioriteras (SFS 2006:390). Det är regleringar som Ungdomsstyrelsen väger in i sin bedömning av projektansökningar. Givet svårigheterna att följa upp resultat och effekter av bidrag till ideella organisationer och som beskrivs mer utförligt i avsnittet *Urval, material och metoder* har uppföljningen och analysen även fokuserat på att beskriva hur bidragen använts. Arbetet har också inriktats på att ge en bild av *om och på vilket sätt* projektbidraget har lett till ett långsiktigare jämställdhetsarbete i och utanför organisationerna.

I propositionen *En politik för det civila samhället* (prop. 2009/10:55) presenterade regeringen målen för politiken för det civila samhället 2009. Ett mål är att förbättra villkoren för det civila samhällets organisationer och att synliggöra deras betydelse för demokratin samt att fördjupa och sprida kunskapen om det civila samhället. Ett annat mål är att utveckla civilsamhällets möjligheter till att öka engagemanget och delaktigheten hos individer. Möjligheterna till engagemang och delaktighet är något som undersöks i den fördjupade analysen i kapitel tre. Där undersöks också hur projekten medverkar till spridning av kunskap inom det jämställdhetspolitiska området.

Tidigare uppföljningar

Jämställdhetsbidragets användning, resultat och effekter har tidigare följts upp av Ungdomsstyrelsen. Sedan 2009 ingår jämställdhetsbidraget i Ungdomsstyrelsens årliga resultat- och effektrapport där information om en rad olika bidrag redovisas till regeringen (SFS 2006:390). De analyserna har främst tagit sin utgångspunkt i de projektansökningar och redovisningar som lämnats till Ungdomsstyrelsen. I de tidigare uppföljningarna har även olika exempel på bidragets användning lyfts fram bland annat i den senaste rapporten *Resultat och effekter 2013* (Ungdomsstyrelsen 2013a).

Under 2010 genomförde Ungdomsstyrelsen också en särskild utvärdering av resultat och effekter från statsbidragen för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt (Ungdomsstyrelsen 2010). Utvärderingen omfattade då en analys av statsbidragen för kvinnor organisering och ett särskilt fokus låg också på jämställdhetsprojekt inom kultursektorn. Forskarna Pär Zetterberg och Erik Amnå ansvarade för analysdelen där företrädare för tre jämställdhetsprojekt som beviljats respektive inte beviljats jämställdhetsbidrag intervjuades. Utvärderarna lyfte fram att en del av resultaten och effekterna av bidragen kunde ses som interna effekter inom en organisation som har haft ett bidrag – det vill säga den påverkan projektet haft för den egna organisationen. Ökad kvalitet, kontinuitet och legitimitet uppgavs i huvudsak vara de effekter som bidraget lett till för organisationen och dess arbete. När det gäller externa effekter var forskarna mer försiktiga men återgav att intervjupersonerna kunnat:

- skönja medvetandegörande hos målgrupperna
- se sig själva som en brygga mellan en viss målgrupp och övriga samhället
- agera mer fokuserat och kraftfullt i sitt påverkansarbete.

Förra året arbetade Ungdomsstyrelsen med utredningen *Fokus 13* om unga och jämställdhet (Ungdomsstyrelsen 2013b). En kartläggning av projektbidrag med jämställdhetsfokus riktade till en ung målgrupp var en del av utredningen. Den visade att den vanligaste inriktningen på dessa projekt (när det gäller de som myndigheten finansierat) gick att koppla till det jämställdhetspolitiska delmålet om lika makt och inflytande. Kartläggningen visade även att det är vanligt med projekt som är inriktade på utbildning och lärande samt inflytande och representation. Resultatet visade att många projekt med jämställdhetsfokus riktar sig till unga, framförallt unga tjejer. Däremot fanns det bara ett fåtal, 3 av de totalt 111 projekt som undersöktes, som enbart riktade till unga killar. Flera projekt riktade sig dock både till tjejer och killar (Ungdomsstyrelsen 2013b).

Urval, material och metoder

Totalt omfattar den här uppföljningen 51 projekt som sammanlagt beviljats 13 743 524 kronor i jämställdhetsbidrag från Ungdomsstyrelsen. Urvalet består av de projekt som beviljades jämställdhetsbidrag under åren 2009–2011 och slutredovisat till myndigheten under åren 2010–2012. Alla projekt som redovisats under 2013 har ännu inte godkänts och därför har den här studien avgränsats till tidigare års redovisningar. Vidare bedöms det som värdefullt att ett par år förflutit sedan projekten genomfördes. Det skapar en möjlighet att fånga upp resultat och effekter med hjälp av intervjuerna som ännu inte framkommit vid den skriftliga slutrapporteringen av projekten. Av de sammanlagt 51 projekten som följts upp har 25 projekt valts ut slumpmässigt för att ingå i en intervjustudie.

Materialet som använts i sammanställningen är ansökningarna och slutredovisningarna som de 51 projektägande organisationerna har lämnat till myndigheten i samband med ansökan respektive redovisning av bidraget. I vissa fall har verksamhetsberättelser och metodmaterial eller skrifter som producerats inom ramen för projekten och som projekten själva hänvisat till eller bifogat till sin slutrapport använts som kompletterande material. Frågorna som Ungdomsstyrelsen ställt i ansöknings- och slutredovisningsformulär skiljer sig något åt mellan de undersökta åren. Exempelvis saknas frågan om var projektets bedrivs det vill säga geografisk ort i ansökningsformuläret under åren 2009–2010. I de flesta fall går det ändå att utläsa geografisk ort utifrån organisationens svar på andra frågor i formuläret. Skillnaderna i ansöknings- och slutrapporteringsformulär har dock inte påverkat sammanställningsarbetet i stort.

Utöver befintligt skriftligt underlag har kompletterande material till den fördjupade analysdelen samlats in med hjälp av telefonintervjuer med företrädare för projekt som beviljats bidrag. Totalt har företrädare för 25 projekt, det vill säga hälften av alla projekt, intervjuats. Resultaten av intervjuerna har dokumenterats.

När det gäller metod för genomförande av uppföljningen och analysen har Ungdomsstyrelsen tidigare påpekat svårigheterna med att följa upp resultat och effekter av fördelade bidrag. År 2009 lät exempelvis myndigheten tre forskare göra en kunskapsöversikt med effekter och metoder från bidrag till ideella organisationer. I sin slutrapport gjorde de ett par metodologiska påpekanden som är värda att upprepa inför den här resultatredovisningen: För det första är målen för många bidrag, så även för jämställdhetsbidraget, övergripande och svåra att mäta och därmed även att följa upp. För det andra är de kausala sambanden svåra att säkerställa. Det är med andra ord svårt att med säkerhet veta om en viss insats (som till exempel en jämställdhetsutbildning för medlemmar) är det som lett till ett visst utfall (exempelvis en jämnare fördelning mellan män och kvinnor i styrelsen). De vägar som står till buds vid en utvärdering av resultat och effekter av statsbidrag i vetenskaplig mening är att initiera mer omfattande forsknings- eller utvärderingsprojekt. Alternativet, som forskarna lyfter, är mer begränsade kvalitativa uppföljningar där upplevelserna från olika målgrupper får tjäna som underlag för slutsatser om projektens resultat och effekter.

I den här rapporten har fokus alltså lagts på att både följa upp och kategorisera olika slags resultat och komplettera befintliga skriftliga underlag med intervjuer. Vi har intervjuat personer med god inblick i projekten. Oftast har det varit projektledaren, en projektmedarbetare eller någon från organisationen inom vilket projektet genomförts. Genom att många intervjuer genomförts har myndigheten fått ett bra underlag för en mer övergripande analys och bedömning av resultat och effekter av projekten. Vi har också fått en bild av hur väl bidragsformen fungerar utifrån de politiska ambitionerna med uppdraget. Slutsatserna bygger dock i hög utsträckning på upplevelserna av projektets resultat och effekter från de som varit inblandade i projekten – det vill säga på självreflektion och självvärderingar.

Som bilaga i den här rapporten finns den mall för uppföljning som Ungdomsstyrelsen låtit konsulterna Magnus Björkström och Helena Lund från teknikonsultföretaget Sweco konstruera. Mallen är framarbetad tillsammans med företrädare för projekten och har testats på målgruppen vid två tillfällen. Responserna från organisationer som sökt projektbidrag har använts för att revidera mallen. Ungdomsstyrelsen har bidragit med underlag och uppföljningskategorier som tidigare arbetats fram för projektbidrag. Även andra myndigheter som fördelar bidrag har haft möjlighet att kommentera den. Ungdomsstyrelsen har haft möjlighet att kommentera och ge förslag på ändringar till mallen vid flera tillfällen.

Rapportens upplägg

Rapporten är strukturerad utifrån de delar som arbetet delats upp i. I avsnittet *Kartläggning av användningsområden* presenteras en sammanställning av de 51 jämställdhetsbidrag som redovisats till Ungdomsstyrelsen under 2010, 2011 och 2012. Den sammanställningen utgår uteslutande från ansökningarna och projektens egna slutredovisningar.

I avsnittet *Fördjupad analys av jämställdhetsbidragets användning, resultat och effekter* presenteras resultaten från den fördjupade intervjustudien. Där återges den bild av jämställdhetsbidraget som intervjupersonerna förmedlat. Kapitlet avslutas med en övergripande analys där utvärderaren Ida Thomson bland annat sätter resultatet i relation till bidragets syfte och mål och gör en värdering av dess resultat och effekter.

I avsnittet *Uppföljning av jämställdhetsbidraget i framtiden* förs ett resonemang om vilka ytterligare steg som myndigheten behöver ta för att implementera ett effektivare arbetssätt för att följa upp och kategorisera olika slags resultat av jämställdhetsbidraget och även andra likande bidragsformer. I *Avslutande diskussion* tar vi upp jämställdhetsbidragets betydelse för jämställdhetsarbetet och civilsamhället.

I *Bilaga 1* finns den mall som Ungdomsstyrelsen beställt. Myndigheten har för avsikt att använda mallen för framtida uppföljningar av jämställdhetsbidraget och andra bidrag för att lättare kunna kategorisera och sammanställa hur bidragen använts och vilka resultat de har lett till.

Kartläggning av användningsområden

I det här kapitlet presenteras kartläggningen som myndigheten har gjort av hur jämställdhetsbidraget har använts de senaste åren. Det gäller alla projekt som har beviljats jämställdhetsbidrag under 2009–2011 som har slutredovisat under åren 2010–2012. Kartläggningen beskriver jämställdhetsprojektens inriktning, målgrupper, typer av organisationer som varit projektägare, var i landet projekten verkat samt vilka metoder och arbetsätt som de använt sig av.

Kartläggningen av projekten har delats in och redovisas i fyra olika områden:

- Projektinriktning
- Målgrupper
- Organisation och geografisk spridning
- Metoder och arbetsätt

Projektinriktning

Inriktningen på projekten definieras utifrån syftet med projektet. Det vill säga beroende på vilket av de fyra jämställdhetspolitiska delmålen som organisationen valt att arbeta för. Men det finns även andra sätt att gruppera projektinriktning. Det görs under rubriken *Andra projektinriktningar*.

Inriktning utifrån de fyra jämställdhetspolitiska delmålen

Inledningsvis har en sammanställning gjorts utifrån hur organisationerna som drivit projekten definierat sitt projekt. De har själva fått välja vilket av de fyra jämställdhetspolitiska delmålen som de ska arbeta för i första hand när de har fyllt i ansökningsformuläret vid sin bidragsansökan.

Tabell 1. Projektinriktning utifrån jämställdhetspolitiskt delmål

Jämställdhetspolitiskt delmål	Antal projekt
Jämn fördelning av makt och inflytande	39
Mäns våld mot kvinnor ska upphöra	9
Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet	3
Ekonomisk jämställdhet	0
Summa	51

Det är 39 projekt av 51 som uppger att de har arbetat med delmålet jämn fördelning av makt och inflytande i första hand. Nio projekt arbetar mot mäns våld mot kvinnor och endast tre projekt uppger att de direkt verkar inom delmålet obetalt hem- och omsorgsarbete. Inga projekt uppger att de främst verkar inom delmålet ekonomisk jämställdhet. Andledningen till att fördelningen är sådan är att många arbetar med flera delmål, men när de måste välja vilket delmål de främst verkar för har de framförallt valt jämn fördelning av makt och inflytande. Delmålet jämn fördelning av makt och inflytande är snarlikt och direkt kopplat till det övergripande målet för

jämställdhetspolitiken. De andra delmålen kan uppfattas som mer konkreta områden. Delmålet jämn fördelning av makt och inflytande är så pass övergripande att mer eller mindre alla projekt kan sorteras in under det delmålet. Därför har vi även delat in projekten i andra områden (se rubriken *Andra projektinriktningar*). Det har vi gjort för att på så sätt ge en mer nyanserad bild av projektens verksamhet.

Andra projektinriktningar

En ytterligare kategorisering av projekten utifrån inriktning visar att ett mindre antal områden inom jämställdhetsarbetet är vanliga i projekten.

Tabell 2. Jämställdhetsprojektens inriktning

Inriktning	Antal projekt
Arbete för hälsa och mot våld	16
Arbete inom kultur- och fritidssektorn	13
Arbete i den egna organisationen och föreningslivet	6
Arbetsmarknad	4
Övriga inriktningar	8
Summa	51

Tabellen visar att inriktningarna Arbete för hälsa och mot våld och Arbete inom kultur- och fritidssektorn är de vanligaste inriktningarna på jämställdhetsprojekten. Det finns också övriga inriktningar, mindre vanliga, som beskrivs under rubriken *Övriga inriktningar*. Värt att nämna är att ett projekt kan ha flera inriktningar, men att ett eller ett par inriktningar kan vara mer framträdande. Till exempel kan jämställdhetsprojekt med inriktning på integration samtidigt ha som syfte att arbeta för jämställdhet på arbetsmarknaden. I kategoriseringen har vi utgått från de 51 projektens syftesbeskrivningar och den tydligaste inriktning som vi anser att projektet har.

Arbete för hälsa och mot våld

Av de 51 jämställdhetsprojekt som kartläggningen omfattar är projekt som handlar om Arbete för hälsa och mot våld vanliga. Totalt är det 16 projekt som kan sorteras in under den rubriken. Enligt projektansökningarna och slutredovisningarna är syftet med dem att arbeta för ökad sexuell hälsa, kroppslig integritet, att minska mäns våld mot kvinnor och/eller att förebygga sexualiserat våld. Ett flertal av dem är projekt som har arbetat med tjejer som utsatts för så kallat hedersrelaterat våld. Ett projekt riktar sig även till killar som är utsatta. Projekt som arbetar med sex- och samlevnadsundervisning är allra vanligast i den här kategorin. Projekten använder sig ofta av utbildningsmetoder och det sker i flera fall på skolor eller på andra mötesplatser för en ung målgrupp. Projektens syfte är att lyfta fram ämnen som sexuellt våld, samlevnad och genusfrågor i arbetet med ungdomar. Arbetet sker ofta i kombination med utbildningar även för lärare. Det kan innebära att projekten får effekt även efter projektets slut. Projekt som har rört mäns våld mot kvinnor har även haft män som målgrupp. De har handlat om män som varit förövare eller som kan riskera att använda våld mot kvinnor.

Arbete inom kultur- och fritidssektorn

Flera av projekten som har beviljats pengar inom ramen för jämställdhetsbidraget har arbetat inom det som kan benämnas som kultur- eller fritidssektorn. Det rör sig om 13 projekt. Under 2009 fördelade Ungdomsstyrelsen bidrag till jämställdhetsintegrering inom kultursektorn, främst inom scenkonstområdet, genom en särskild satsning. Ett par av projekten som beviljades pengar inom den satsningen kunde fortsätta sitt utvecklingsarbete inom ramen för jämställdhetsbidraget. Medlen från jämställdhetsbidraget och den tillfälliga satsningen inom kultursektorn användes till exempel för att ta fram en metodbok som bygger på erfarenheter av att arbeta med normkritisk gestaltning i teateruppsättningar.

En tydlig tendens är att projekt som arbetar inom kultursektorn och som har beviljats bidrag försvinner med tiden. År 2009 var det 13 projekt med kultur- eller fritidsinriktning och 2010 endast två. Under 2011 var det inga projekt med den här inriktningen som har redovisat att de har arbetat inom kultursektorn. Inför det tillfälliga jämställdhetsbidraget som riktade sig till kultursektorn informerade Ungdomsstyrelsen i kulturtidskrifter, på nätet och i nyhetsbrev. Vi gjorde riktad information direkt till musik-, konst och teaterhögskolor vilket gjorde att fler ansökningar med kulturinriktning kom in till myndigheten (Ungdomsstyrelsen 2010). En effekt kan vara att fler organisationer inom kultursektorn fick kunskap om jämställdhetsbidraget och möjligheterna att söka bidrag från Ungdomsstyrelsen även efter att den tillfälliga satsningen var slut.

Många av de projekt som fanns inom kultur- och fritidssektorn arbetade för att öka tjejers och/eller kvinnors representation inom musik och/eller teater. Andra projekt arbetade för ökad jämställdhet vid sport- och fritidsaktiviteter. Till exempel Gymnasieskolans IF i Åre som hade ett projekt med syftet att stötta unga kvinnors personliga utveckling inom sin idrottsutövning.

Arbete i den egna organisationen och föreningslivet

Av de organisationer som har haft projekt som handlar om organisering och föreningsliv har syftet för majoriteten av projekten varit att öka jämställdheten i den egna organisationen. Totalt är det 6 projekt som uppger att de arbetat med sin egen organisation i första hand. I de projekten är det vanligt med metoder där man kartlägger maktstrukturer i organisationen, till exempel genom att mäta hur mycket talartid kvinnor respektive män får på årsmöten, att undersöka könsfördelning när det gäller de förtroendevalda posterna eller ledarpositionerna inom organisationen. Efter kartläggningar som genomförts inom projekten är det vanligt att analysen har lett fram till att handlingsplaner tagits fram för att förbättra jämställdheten. En annan vanlig metod som används, ibland i kombination med de tidigare nämnda, är utbildning av organisationens medlemmar, förtroendevalda och personal. Det som utmärker de här projekten i förhållande till andra är att de ofta är omfattande och långsiktiga. Det kan till exempel handla om en årligen återkommande kartläggning. Flera av projekten som genomfört förändringsarbete i sin egen organisation sprider kunskap och erfarenhet till andra ideella organisationer. Många uppger även att de ska arbeta vidare med liknande frågor och metoder efter projektets slut.

Det finns även projekt som arbetar med att stärka kvinnor inom sin egen organisation genom att ha utbildningar för kvinnor i föreningsteknik eller genom att ha mentorer eller coacher som ska underlätta för kvinnor i föreningslivet att ta plats.

Arbetsmarknad

Två projekt har som syfte att öka jämställdheten på arbetsmarknaden. Ytterligare två projekt gränsar till arbetsmarknadsområdet. Projekten består ofta av kunskapshöjande insatser och utbildning för kvinnor som står utanför arbetsmarknaden eller som tillhör en särskilt utsatt grupp på arbetsmarknaden som man identifierat inom projektet.

Det finns även projekt som vill förändra kvinnors villkor inom ett visst yrke. Inom ramen för ett projekt har en vetenskaplig undersökning genomförts om kvinnors villkor inom filmbranschen. Den undersökningens syfte var att synliggöra maktstrukturerna inom branschen och ge förslag på förändringar. Det kunde bland annat handla om kvotering. Ett annat projekt ville synliggöra framgångsrika kvinnor i Halland inom en rad olika yrken. Kvinnorna arbetade inom vitt skilda yrken och erfarenheterna dokumenterades i en bok som spreds för att inspirera andra kvinnor till ett framgångsrikt företagande eller annan professionell utveckling.

Utöver de två nämnda projekten verkar ytterligare två projekt indirekt för ökad jämställdhet på arbetsmarknaden. I de projekten är syftet att synliggöra ojämlikheten mellan män och kvinnor i samhället i stort och där har arbetsmarknaden stått i fokus.

Övriga inriktningar

Av de 51 jämställdhetsprojekt som finns med i kartläggningen anger 3 projekt att de främst har arbetat med *integration*. Ett projekt hade som syfte att bryta utanförskap för unga romska kvinnor, det andra hade för avsikt att skapa ett interkulturellt nätverk med kvinnor i olika åldrar och med skild kulturell bakgrund. Det tredje projektet skapade erfarenhetsutbyten mellan personer med olika bakgrund för att stimulera nysvenska kvinnor till företagande. I integrationsprojekten har verksamheten även tangerat andra samhällsområden som arbete för hälsa och mot våld och inom arbetsmarknadsområdet.

Ett annat område har vi valt att kalla *familjesfären*. Vi har placerat 2 projekt inom det området. De har arbetat för ett jämställt föräldraskap. Syftet med de projekten har varit att män och kvinnor ska ta samma ansvar för sina barn. Inom projektet har en bok om jämställt föräldraskap tagits fram och spridits. Ett projekt har haft som syfte att granska heteronormen ur ett feministiskt perspektiv. Inom det projektet har bland annat ämnen som obetalt hem- och hushållsarbete och barn i homosexuella familjer diskuterats på temadagar. Målgrupperna för projekten med inriktning familjesfären har varit både män och kvinnor.

Projekt inom området *utbildning och studier* är även de relativt ovanliga. De är totalt 2 stycken. Ett projekt som organisationen Humanisterna har genomfört hade som syfte att fler kvinnor skulle intressera sig för högskoleämnet filosofi. Projektet lyfte fram kvinnliga förebilder inom filosofiforskningen. Målet var att fler tjejer skulle välja filosofiämnet och att den manliga dominansen skulle jämnas ut både när det gäller studenter och yrkesverksamma.

Det finns ett projekt som kan sorteras in under inriktningen *fred och säkerhetspolitik*, ett annat under *transportsektorn* och ett tredje projekt hör hemma inom *miljöområdet*. Samtliga har arbetat med olika slags påverkansarbete och riktat sig till politiker och tjänstemän inom de områden man vill påverka. Ett exempel är Nätverket för kvinnor i transportstyrelsen som har utvärderat hur det transportpolitiska delmålet om jämställdhet beaktats och tillämpats i framtagandet av de nationella och regionala åtgärdsplanerna för investeringar i transportinfrastruktur. I projektet har man försökt påverka tjänstemän och beslutsfattare inom offentlig verksamhet som arbetar med samhällsplanering och planering av transportsystemet eller infrastruktur.

Utöver projekten som nämns ovan finns två projekt som har arbetat mer övergripande inom jämställdhetsområdet. Till exempel har en organisation jobbat för att öka kvinnors kunskap om beslutsprocesser i Sverige och en annan har spridit kunskap om religiöst kvinnoförtryck i alla dess former.

Målgrupper

Ungdomsstyrelsen har kategoriserat projekten utifrån vilka målgrupper som projekten har nått. Indelningen har vi gjort utifrån information som vi har fått från organisationerna. De har skrivit om sin målgrupp i fritext i sina ansökningar och slutredovisningar. En del uppger bara allmänheten som främsta målgrupp medan andra har gjort en väldigt detaljerad beskrivning. En del organisationer har till exempel angett unga tjejer i ett visst bostadsområde och/eller inom en viss åldersgrupp som målgrupp.

Individ- och strukturnivå

Målgrupper som projektens verksamhet har riktat sig till kan identifieras utifrån individ- respektive strukturnivå, eller arbete som riktar sig till de båda nivåerna. Tabellen nedan visar hur projektens målgrupper på de olika nivåerna fördelar sig.

Tabell 3 Nivå som projekten arbetar med utifrån målgrupp

Nivå	Antal projekt
Individ	42
Struktur	5
Arbete på både struktur- och individnivå	4
Summa	51

Utifrån vad organisationerna har angett går det att konstatera att få projekt arbetar med jämställdhet på strukturell nivå. Med strukturell nivå menar vi projekt där man arbetar med beslutsfattare, politiker eller tjänstemän för att påverka dem att arbeta för jämställdhet inom ett visst politikområde. De projekt som har arbetat direkt mot den strukturella nivån har haft som ambition att förändra samhällsstrukturer som motverkar jämställdhet för individer. De har haft opinions- och påverkansarbete som metod. Av de projekt som ingår i kartläggningen är det 5 projekt som har inriktat sitt arbete mot olika slags beslutsfattare som kan påverka den strukturella nivån. Ett exempel på den här typen av arbete på strukturell nivå är organisationen Operation 1325 som arbetat med en kampanj för att uppmärksamma resolution 1325² för att påverka beslutsfattare att ta in kvinnors perspektiv i säkerhets- och fredsarbetet.

² FN:s säkerhetsråds resolution om kvinnor, fred och säkerhet som antogs år 2000. Syftet är att inlemma ett genusperspektiv i alla delar av fredsarbetet

Av de 51 projekten är det 42 stycken som riktat sig till en målgrupp som vi placerat in under individnivån. Det är projekt som direkt riktat sig till de individer eller den grupp som de vill stärka eller öka kunskapen hos. Projekt på individnivå kan förstås på sikt påverka strukturer även om den direkta målgruppen har varit individer. Här är målgruppen de individer som direkt ska *medverka* – vara aktiva – i de aktiviteter projektet har genomfört. Det kan vara individer inom den egna organisationen, i ett visst område, med en viss ålder eller inom en viss fritidsverksamhet där man har identifierat ett jämställdhetsproblem. Projekten på individnivå har även de en strukturell förståelse av jämställdhetsfrågor och problematiken med en maktobalans mellan män och kvinnor. De projekt som arbetar med målgrupper på individnivå riktar sig direkt till de individer de vill stärka. Det är med andra ord individer vars förståelse, beteende eller kunskap som ska förändras genom projektets aktiviteter. Även om verksamheten inom projekten riktat sig till särskilda individer eller grupper kan den ses som en indirekt insats för att påverka den strukturella nivån. Att utbilda lärare eller ledare kan vara en väg för att de elever eller ungdomar de arbetar med i sin tur ska få kunskap om hur man kan arbeta praktiskt med jämställdhet. Här har vi dock kategoriserat dem som projekt på individnivå. En stor del av projekten är just riktade till professionella som ska arbeta med jämställdhetsarbete gentemot individer som de möter i sin yrkesroll. Även projekt som inom sin organisation har arbetat med jämställdhet har kategoriserats under individnivån eftersom det handlar om ett begränsat område och inte om ett aktivt påverkansarbete gentemot politiker eller andra beslutsfattare.

En del projekt anger mindre exakta målgrupper som exempelvis gymnasieelever eller unga tjejer, medan andra projekt pekar på mer specifika målgrupper som killar som riskerar att utsättas för hedersförtryck i sina familjer eller kvinnor, främst med afrikanskt ursprung, som kommit till Sverige i unga åldrar. Bland projekten som arbetar på individnivå finns det flera som riktar sig till både lärare och elever för att göra ett förändringsarbete möjligt där lärare kan fortsätta arbeta med jämställdhetsfrågor med de nya årskullarna som kommer efter att projektet avslutas. Det finns även exempel, om än mindre vanliga, på projekt som har både individ- och strukturfokus i sina projekt. Ett exempel är Riksförbundet Attention som arbetat med att stötta unga tjejer med ADHD samtidigt som de har arbetat fram material för att öka kunskapen hos olika tjänstemän och samhällsaktörer om tjejer med ADHD.

Män, kvinnor och genus

Få projekt uppger att de bara vänder sig till målgruppen män i sina ansökningar och slutredovisningar. Endast 5 stycken av de 51 projekten anger att de har män som huvudsaklig målgrupp. Av dessa är ett projekt ett fortsättningsprojekt vilket betyder att det är 4 unika projekt som i första hand riktar sig till män i kartläggningen. Fokus i de projekten ligger på att samtala om maskulinitetsnormer. De är nästan uteslutande kopplade till att motverka mäns våld mot kvinnor, där målgruppen är män som riskerar att använda våld mot kvinnor. Ett projekt har också arbetat med att stötta killar som själva utsatts för hedersrelaterat våld.

De allra flesta, 36 av 51 projekt, uppger att projektet riktat sig till både kvinnor och män (eller tjejer och killar). Det näst vanligaste är att fokus ligger på att stärka kvinnor eller tjejer. I det fallet handlar det om 9 projekt. Det finns flera exempel där organisationer har identifierat en maktobalans mellan könen inom en verksamhet. Det kan till exempel handla om att få kvinnor är invalda i den egna organisationens styrelse eller att tjejer inte får samma utrymme inom en fritidsverksamhet eller en bransch. Projekt med den här inriktningen använder sig ofta av att stärka tjejer inom det angivna området.

Flera av projekten som riktar sig till både tjejer och killar är förlagda i skolan och är ett komplement till undervisningen. Ofta gäller det sex- och samlevnadsundervisningen. I flera fall handlar de här projekten om hälsa kopplat till sexualiserat våld. Det är vanligt att de har producerat ett eget utbildningsmaterial som är kopplat till sexualundervisning och normer kring kön för att motverka tjejers utsatthet för våld och/eller sexuella trakasserier. Projekt av det här slaget är nästan uteslutande utbildningar för både lärare och elever. Ambitionen med utbildningsmaterial som tas fram är ofta att de ska kunna användas även efter att projektet är slut.

Inom projekten som har uppgett att de vänder sig till både kvinnor och män finns ett projekt som uttryckligen anger att de vänt sig till transpersoner³. Flera projekt uppger breda och icke-könsbestämda definitioner som ”unga i åldrarna...” eller ”alla...” som inte heller utesluter personer som definierar sig utanför en tvåkönsmodell. Dock finns inga projekt som anger att målgruppen är personer som varken identifierar sig som män eller kvinnor.

³ Personer som har en könsöverskridande identitet eller ett könsöverskridande uttryck brukar kallas transpersoner. Transperson är ett samlingsnamn för personer som inte är cispersoner. Det vill säga, transpersoner är personer med en könsidentitet som inte stämmer överens med den rådande samhällsnormen för ens biologiska eller juridiska kön som tilldelats vid födseln.

Åldersgrupper

En majoritet av projekten har vänt sig till unga individer och/eller personer som arbetar med unga. Här finns flera projekt som uppgett gymnasieungdomar, skolungdomar och lärare eller ledare som målgrupp. Ibland beskrivs målgruppen mer ingående som till exempel tjejer i åldern 16–25 inom den egna organisationen. Ett annat exempel på specifikt beskrivna målgrupper är gymnasiestuderande mellan 13 och 20 år vid estetiska program. Det är projektet Syjuntan som organisationen Musikcentrum genomfört som vänt sig till den målgruppen. Syftet har varit att stärka kunskapen hos tjejer om elektronik och konstmusik för att uppmuntra deras eget skapade i en manligt dominerad verksamhet.

Flera av projekten har inte uppgett att de vänder sig till någon speciell åldersgrupp, dock vänder sig få projekt enbart till vuxna. Ett exempel där vuxna direkt är målgruppen är de projekt som Riksförbundet för Social och Mental Hälsa drev som vänder sig till män med psykisk ohälsa mellan 25 och 65 år. Projektet har som syfte att tala om och ifrågasätta normer för mansrollen.

De flesta projekt som rymmer alla åldersgrupper är projekt som bedrivits inom den egna organisationen. Ett exempel är Somaliska Riksförbundet i Sverige som uppgav kvinnor i föreningen som sin främsta målgrupp. Nästan inga projekt har angett speciellt att de har vänt sig till äldre personer, även om flera projekt inte direkt utesluter äldre personer i sin målgruppsbeskrivning.

Organisation och geografisk spridning

Nedan presenteras de organisationstyper som drivit jämställdhetsprojekt och var i landet projekten har bedrivit aktiviteter. Det handlar inte om var organisationerna har sitt säte utan om var projektaktiviteterna har utförts, även om det ofta finns ett samband mellan organisationens säte och var de bedriver projektet.

Organisationstyper

Tabellen nedan visar att det är en ganska jämn fördelning mellan nationellt och lokalt baserade organisationer som drivit jämställdhetsprojekt under perioden. Riksförbund och lokalföreningar är de vanligaste organisationsformerna som har beviljats bidrag.

Tabell 4 Typer av organisationer som bedrivit jämställdhetsprojekt

Typ av organisation	Antal
Riksorganisationer	24
Lokala föreningar	20
Paraplyorganisationer	5
Stiftelser	2
Summa	51

Av de 51 projekt som ingår i uppföljningen har 12 stycken också organisationsbidrag från Ungdomsstyrelsen. Bland dem finns både ungdomsorganisationer, kvinnoorganisationer och organisationer som är bildade på etnisk grund. Utöver det har även ett projekt stöd från myndigheten i form av verksamhetsbidrag för antidiskrimineringsverksamhet. Det finns en mångfald av organisationer som drivit jämställdhetsprojekt. Det är allt från kvinnoorganisationer till idrotts- och kulturföreningar.

Geografisk spridning

Lokalföreningar driver ofta projekt i sitt närområde och vanligast är att de bedrivit verksamhet på flera orter. Av de 51 projekten bedrevs 22 lokalt, 23 nationellt och 5 regionalt. Utöver dem bedrev Svenska Teaterunionen ett projekt där de tog fram en skrift på engelska som främst spreds till internationella aktörer inom teater och scenkonst. Syftet var att uppmärksamma det internationella jämställdhetsarbetet inom den svenska scenkonsten. Projektet riktade sig delvis till en internationell målgrupp men förväntades ge effekter även i Sverige, exempelvis genom att efterfrågan av aktörer inom svensk jämställd scenkonst skulle öka. I ett av de nationella projekten, som bedrevs av Kristna Fredsrörelsen, utbildades även ickevåldstränare i Sverige och i Sudan. Icke-våldstränarna var kopplade till organisationen Sonad, Kristna Freds systerorganisation i Sudan. Syftet var att inkludera genusfrågor i ickevålds-utbildningar i Sverige och Sudan.

Bland de nationella projekten är det vanligt med lokal verksamhet på flera olika orter i landet. Riksorganisationen tar ofta på sig en samordnande roll och samlar in kunskap från lokala aktiviteter i projektet och sprider resultaten genom konferenser, publikationer och information på internet etcetera.

Flest projekt bedrivs i Stockholmsområdet. När det är nationella projekt finns de ofta i flera större städer som Göteborg, Stockholm och Malmö. Få av jämställdhetsprojekten arbetar i norra och mellersta Sverige. Av de 51 projekten i underlaget har ett projekt bedrivits i Åre, ett i Östersund, ett i Umeå och ett i Västerbottens län. Resterande projekt genomfördes i södra Sverige. Det finns alltså få jämställdhetsprojekt som har kunnat beviljats bidrag i de norra och mellersta delarna av landet.

Metoder och arbetssätt

Kategoriseringen av projektens huvudsakliga arbetsätt eller deras metoder har inte syftat till att dra några direkta slutsatser om hur framgångsrika dessa är. Det kräver i så fall ytterligare fördjupade studier. I nästa kapitel *Fördjupad analys av jämställdhetsbidragets användning, resultat och effekter*, görs uppföljande intervjuer för att undersöka och ge en bild av hur och varför projekten har valt att arbeta med vissa metoder.

De vanligaste förekommande metoderna och arbetsätten som projekten har beskrivit kan kategoriseras så här:

- Kunskapsprojekt
- Metoder med ett normkritiskt perspektiv
- Könsseparatistiska träffar
- Arbete med goda förebilder.

Flera projekt använder sig av olika metoder inom ramen för ett och samma projekt. Det finns också stora variationer av olika slags metoder inom de olika kategorierna, till exempel finns det flera sätt att arbeta med ett normkritiskt perspektiv inom olika verksamheter.

Kunskapsprojekt

En hög andel av projekten vill höja kunskapen hos målgrupperna när det gäller genusfrågor. De använder sig av metoder som föreläsningar, workshops och seminarier. Ofta sker det i samband med att en metod- eller utbildningsmaterial arbetas fram och sprids till fler som kan använda sig av dem. Vissa projekt arbetar fram en skrift som sprids medan andra genomför ett omfattande utbildningskoncept. Ett exempel på det senare är Fryshuset som arbetat fram ett utbildningsprogram genom att först göra en förstudie för att kartlägga behovet i organisationen, för att sedan ta fram ett utbildningsmaterial med tillhörande workshopinstruktioner som ledare använder för att stärka självkänslan hos unga tjejer och killar.

En del fokuserar sitt arbete på sin egen organisation och andra genomför verksamheten tillsammans med andra aktörer. Spridningen av de framarbetade kunskaperna är central för de flesta projekt. Kunskapsprojekt arbetar ofta mycket med att just sprida projektets förvärvade kunskaper, framtagna metodmaterial eller utbildningskoncept. Vissa projekt som är inriktade på sin egen organisation sprider också resultat och kunskap till andra ideella verksamheter genom konferenser och öppna föreläsningar.

Andra kunskapsprojekt har tagit fram material och information som ska spridas till beslutsfattare eller tjänstemän inom ett specifikt område. Ett exempel på projekt som arbetat fram en skrift för spridning till relevanta aktörer är organisationen Forum för Feministiska Föräldrar (FFOF) som har tagit fram ett informationsmaterial om jämställt föräldraskap. Skriften har spridits till förlossningsavdelningar men också andra ideella organisationer för att bidra till att det obetalda hem- och omsorgsarbetet ska fördelas rättvist mellan föräldrar.

Andra projekt har genomfört kartläggningar eller studier för att synliggöra jämställdhetsproblem. En del har också upprättat handlingsplaner för hur jämställdheten ska öka, till exempel inom organisationen eller inom ett visst yrkesområde. Studier av det här slaget kombineras ofta med utbildningar och förändringsarbete utifrån kunskaperna som kommit fram samt spridning av material.

Metoder med ett normkritiskt perspektiv

Att arbeta utifrån ett normkritiskt perspektiv innebär att man fokuserar på de normer och maktstrukturer som gör att vissa personer uppfattas som avvikare och andra som norm(ala) och på vilka konsekvenser det får för människor. Kortfattat synliggör man normer och ifrågasätter dem. Ett normkritiskt perspektiv fokuserar på privilegier och makt. Många projekt har använt sig av ett normkritiskt perspektiv eller normkritiska metoder. Det handlar både om att använda material som redan finns normkritiskt men även om att producera egna normkritiska material eller metoder som är anpassade till ett speciellt område, en organisation eller sektor. Ett exempel är organisationen Amatörernas riksförbund som arbetat med normkritisk gestaltning på scenen. Antalet organisationer som uppger att de använt sig av normkritiska metoder ökar från det första året av granskningen som gäller redovisade projekt år 2010 till att bli fler både år 2011 och 2012.

Könsseparatistiska träffar

Ett arbetssätt som går igen i många av projekten är att de träffar, utbildningar, nätverk och seminarier som har ordnats är könsseparatistiska. Det innebär att träffarna har riktat sig enbart till kvinnor eller enbart till män. Det gäller också för projekt som angett att både kvinnor och män är deras målgrupp, även om kvinnor är den absoluta vanligaste målgruppen i projekt som använder sig av den metoden. De könsseparatistiska träffarna skett i form av uppdelade tjej- och killgrupper. Ett exempel på ett projekt som använt sig av könsseparatistiska träffar är projektet som Gymnasieskolornas IF i Åre har genomfört. Här har man arrangerat tjejträffar och separatistiska träningar. Deltagarna har varit positivt inställda till det, visar utvärderingen av projektet. Ett annat exempel är projektet Modiga killar som KFUM Göteborg drivit. Inom projektet Modiga killar har man fokuserat på arbete med just killar som riskerar att bli utsatta för så kallat hedersrelaterat våld eller att utsätta andra för det. Inom de olika jämställdhetsprojekten har det varit vanligt att arbeta med tjej- och killgrupper. Projekten arbetar ofta med olika värderingsövningar framförallt i projekt där sex- och samlevnad har stått i fokus.

Goda förebilder

En annan vanlig metod är att lyfta fram goda förebilder. I de fall projekten har haft som syfte att arbeta med jämställdhetsarbete inom en mansdominerad bransch, till exempel ett område inom kultursektorn, är det många som vill lyfta fram kvinnliga förebilder inom sektorn, för att öka intresset hos kvinnor och därmed öka representationen. I ett projekt som Humanisterna har drivit har målsättningen varit att få fler kvinnor att intressera sig för filosofi som är ett universitetsämne som främst män studerar. Metoden har varit att informera tjejer och kvinnor om kvinnor som är framstående filosofer för att öka intresset och i förlängningen bidra till att fler framstående filosofer kommer att vara kvinnor i framtiden. Ett annat exempel när goda förebilder använts är i projektet Halländsk kvinnokraft som organisationen Gertruds döttrar har genomfört. I projektet har man sammanställt en bok om halländska kvinnor som är verksamma inom olika områden. De kan vara företagare, konstnärer eller författare etcetera. Skriften är till för att kvinnorna i fråga inte ska glömmas bort i historieskrivningen samt att skriften ska fungera som en inspiration för andra kvinnor. Ofta kombineras metoden där goda förebilder lyfts fram med ett arbete för att skapa nätverk för kvinnor.

Fördjupad analys av jämställdhetsbidragets användning, resultat och effekter

I det här kapitlet presenteras resultaten från den fördjupade intervjuundersökningen som statsvetaren Ida Thomson på Bättre Konsult har gjort åt Ungdomsstyrelsen. Syftet är att ge en fördjupad bild av resultat och effekter en tid efter att projekten har avslutats och att analysera dem. Vi är intresserade av att ge en bild av vägval, genomförande, val av metoder, och arbete med uppföljning av projekten. I analysen sätts också resultaten i relation till övergripande perspektiv på projektbidrag och ideella aktörers roll i jämställdhetsarbetet.

Erfarenhet + idé om aktivitet + individuell drivkraft = projekt

Erfarenhetsbaserade behovsanalyser

Jämställdhetsprojekten tycks i huvudsak komma till stånd till följd av tre olika faktorer. Merparten av projekten initieras till följd av enklare, erfarenhetsbaserade behovsanalyser som är gjorda av den organisation och de personer som står bakom ansökan. Det kan exempelvis handla om en upplevelse av att en viss typ av kunskap saknas. Det kan också handla om att en viss målgrupp, exempelvis unga tjejer eller män, bedöms vara särskilt utsatt eller behöva ett speciellt stöd för att bidra till ett mer jämställt samhälle i förlängningen. Systematiserade behovsanalyser är ovanliga. Beskrivningen av vilket behov projektet är till för att möta bygger istället vanligtvis på erfarenheter från någon eller ett par av organisationens medlemmar. De tar ofta sin utgångspunkt i praktiska erfarenheter från initiativtagarna till projektet. Initiativtagarna utgår från reflektioner som gjorts inom andra projekt eller i löpande verksamhet.

Idéer om aktiviteter

För det andra är det vanligt att projekten tar sin utgångspunkt i resultat från tidigare aktiviteter eller projekt inom organisationen. Det kan exempelvis handla om ett framtaget stödmaterial eller en inspirationsskrift som de nu vill sprida vidare genom ett nytt projekt. Det kan också handla om en kartläggning som man vill göra internt efter insatser, exempelvis organisationsförändringar som har som syfte att stärka jämställdheten. Idéerna tar ofta sin utgångspunkt i görandet – det vill säga om de aktiviteter som skulle kunna fördjupa eller bredda verksamheten i en viss riktning.

Enskilda individers driv

För det tredje tycks merparten av projekten komma igång till följd av engagemanget hos enstaka individer, vanligtvis från organisationen. Majoriteten av projekten kommer till genom en kombination av dessa tre. Det vill säga genom att en eller ett par drivna personer i organisationen, upplever en viss typ av problematik som faller inom jämställdhetsområdet. De har en idé om aktiviteter som skulle kunna bidra till att uppnå målet.

Alternativa ursprung till projekt

Det finns också enstaka exempel på andra orsaker till att projektet påbörjats. Ett par intervjupersoner nämner att projekten var ett sätt att få någon typ av finansiering av grundverksamheten i organisationen och säger att det är en svårt att dra en tydlig gräns mellan sådana aktiviteter som kan genomföras i projektform och sådana aktiviteter som organisationen också ser som sin ordinarie verksamhet. Det finns också något exempel på en person som har haft en projekttid och sökt upp en organisation för att tillsammans med den ansöka om medel till projektet.

Kunskap är makt! Om projektens mål och inriktning

Svårt målformuleringsarbete

Regeringens jämställdhetspolitiska mål och delmål har i mycket liten utsträckning styrt inriktningen för jämställdhetsinsatserna. Alla intervjupersoner ser en koppling mellan projekten och målen men har i liten utsträckning utgått från de övergripande målen i sin planering av arbetet. En jämn fördelning av makt och inflytande har, som tidigare nämnts, upplevts som det delmål inom vilket flest projekt inryms. Jämställdhetsbidraget har sammantaget upplevts som ett brett och öppet bidrag där det från Ungdomsstyrelsens sida funnits en vid syn på vilka mål och vilka insatser som krävs. Få säger att de fått anpassa sin projekttid till bidraget. De säger istället att de relativt fritt kunnat beskriva vad de velat göra på jämställdhetstemat.

Vid en genomgång av ansökningarna till projekten kan man konstatera att projektmålen är formulerade på olika sätt och nivåer. Det är vanligt med kvantifieringar av projektaktiviteterna. Det vill säga att mängden av seminarier eller studiecirkelar som ska genomföras beskrivs. Målen kan också vara beskrivna i termer av att ett visst antal personer ska komma till aktiviteterna eller att ett särskilt material ska vara framtaget efter projektet. När det gäller kvalitativa mål är bilden mer varierad. Vissa har formulerat sådana i termer av att en viss procent av de som besökt projektaktiviteterna ska uppleva att de har fått bättre kunskap eller blivit stärkta genom aktiviteten. Målen ska då vanligtvis följas upp med enkäter. Vissa projektmål är också mer långsiktiga och övergripande och svåra att följa upp, särskilt under den begränsade projekttiden. Det kan exempelvis handla om att talutrymmet i organisationen ska fördelas mer jämt eller om att målgruppens självkänsla ska ha stärkts och förändrat målgruppens agerande. Ett exempel på en målformulering kan till exempel vara att unga tjejer ska hävda sin ståndpunkt tydligare gentemot killar.

Från ökad kunskap till förändrade attityder och ett förändrat beteende

I intervjuerna beskrivs projektens mål i mer likriktade och allmänna ordalag. På ett övergripande plan har alla projekt en kapacitetsstärkande, förutsättningsskapande ambition. Det gäller både internt hos organisationerna och för projektens målgrupper.

Kunskap är som tidigare nämnts en central dimension. Det finns exempel på projekt där framtagande av kunskap eller paketering av befintliga erfarenheter och metoder stått i centrum. Att ta fram kunskap kan ha inneburit granskningar eller utvärderingar av jämställdheten inom organisationen eller på ett visst sakområde. Exempel på detta är nätverket Kvinnor i transportpolitikens granskning av jämställdhetsperspektiven i arbetet med och innehållet i infrastrukturplaner, Svenska Scoutrådets jämställdhetsmätning på

sitt årsmöte och Women in Film and Televisions kunskapsöversikt om vägar till jämställdhet i filmbranschen. Andra projekt fokuserar istället på att spridakunskap som redan finns. Det kan handla om att utbilda fler personer i en viss metod, exempelvis för att driva workshops, arbeta med tjej och killgrupper eller utbildningar. Andra projekt fokuserar på att nå ut direkt till målgruppen genom seminarier, konferenser eller studiecirklar.

I alla projekt finns en förhoppning om vad kunskapsuppbyggnaden och kunskapsspridningen ska leda till – nämligen ökad förståelse för en viss fråga eller företeelse och om hur eget agerande kan påverka situationen. Målet är givetvis att det ska leda till ändrat beteende. En del projektägare beskriver processen i termer av att ökad kunskap, förändra attityder vilket i sig ses som en förutsättning för förändrat agerande. I den förändringskedjan är, som tidigare nämnts, just attityd- och beteendeförändringar svåra att fånga. Dels är det svårt att säkerställa att just projektets insatser till en ökad insikt, vilja och förmåga hos målgrupperna. Dels är det problematiskt att ta reda på om detta medvetandegörande lett till förändrat beteende i nästa led, vilket givetvis är en förutsättning för förändring. Det diskuteras i avsnittet *Svårt att göra och dra nytta av uppföljningar och utvärderingar*.

Erfarenhet och vana styr ofta övergripande metodval

När det gäller valet av arbetssätt i projekten är den sammantagna bilden att valet oftast föregås av en relativt begränsad analys om kopplingen mellan medel och mål. Den övergripande behovsanalysen om vad som behöver göras har oftast kopplats ihop med en översiktlig idé om vilka metoder, det vill säga hur målen ska uppnås. Val av metoder tycks i stort ha utgått ifrån organisationens tidigare erfarenheter. Har fokus varit att samla och sammanställa kunskap har oftast någon form av skriftligt material, i ett par fall i kombination med en webbplats tagits fram. Har kunskapsspridning och utbildning av målgrupper stått i fokus har workshops, återkommande möten, konferenser eller studiecirklar valts.

Det är vanligtvis först när projektet beviljats pengar från Ungdomsstyrelsen, som ingående diskussioner om hur de övergripande beslutade aktiviteterna ska läggas upp, tagit vid. Här beskriver åtminstone hälften av intervjupersonerna att mycket tid och kraft lagts ner på att diskutera och bestämma sig för strategier exempelvis för materialinsamling, urval av exempel, upplägg för olika typer av möten med målgrupperna och kommunikation i projektet. Vissa berättar ingående om tydliga strategiska vägval i arbetet. En intervjuperson berättar om det grannliga arbetet med att inför utarbetandet av en exempelskrift hitta personer med legitimitet hos olika målgrupper. Det bedömdes vara en avgörande faktor för att öka chanserna att de som sannolikt skulle vara skeptiska till budskapet i skriften över huvud taget skulle ge den en chans. En annan berättar hur viktigt de upplevde att det var att få forskare som medverkade i projektet för att på så sätt skapa tyngd och ge legitimitet åt materialet som tagits fram.

En – men inte nödvändigtvis den enda lämpliga aktören

Det finns överlag en stor medvetenhet från projektens medarbetare om gränserna för hur långt det egna projektet kan bidra till ett jämställdare samhälle. Fokus läggs på att försöka påverka med utgångspunkt i den egna organisationens särskilda förutsättningar och resurser. Det innebär tydliga begränsningar när det gäller vilka frågor som projekten inriktar sig på, vilka metoder som används, vilka målgrupper projekten har och projektens geografiska spridning.

På frågan om varför och på vilket sätt just deras organisation var den mest lämpade att driva projekten lyfts vanligtvis just organisationens förutsättningar fram. Det kan till exempel handla om upplevelsen av att ha upparbetade kanaler till vissa målgrupper som vanligtvis kan vara svåra att nå i jämställdhetsprojekt. Det kan också handla om organisationens erfarenhet av att arbeta enligt vissa metoder som studiecirklar, jourverksamhet eller med ämnen som självkänsla, empowerment, normer eller attityder. Endast ett fåtal intervjupersoner beskriver däremot organisationens erfarenheter och förutsättningar som unika – det vill säga som att de vore den enda aktören med rätt kapacitet att driva projektet. Däremot förklarar många, på ett övertygande sätt, vilka faktorer som de tycker gör dem väl lämpade att driva projektet.

Samarbeten för bättre spridning och djupare kunskap

I många projekt finns samarbeten med åtminstone en eller ett par andra aktörer. Vanligt är att samarbeten etableras för att i högre utsträckning nå målgruppen eller för att stärka kvaliteten i projekten. Det förstnämnda kan handla om att etablera kontakt med exempelvis socialtjänst, skola eller polis för att nå ut med sitt budskap till den tilltänkta målgruppen. Sådana exempel finns exempelvis när det gäller mansjoursverksamhet i Västmanland och Västerbotten samt för tjej- och killgrupper i Sundbyberg. Exempel på det senare är projekt som anlitar forskare, föredragshållare, pedagoger eller experter för deluppdrag inom ramen för arbetet. I stort sett alla projekt där material, eller konferenser alternativt utbildningar tas fram, har sådana typer av samarbeten funnits.

När det gäller etablering av samarbeten med andra aktörer finns det i huvudsak två olika typer av svar bland intervjupersonerna. Dels finns det samarbeten som redan är väletablerade inom organisationen och som kommer att nyttjas även inom projektet. Till den kategorin kan också tidigare samarbeten räknas med vilka aktörer kontakten lätt kan återupptas om projektet beviljas. Dels finns det de samarbetsparter med vilka en initial kontakt tagits och där det finns någon slags avsiktsförklaring att gå djupare i samarbetet om projektet beviljas. Trots att vissa samarbeten varit relativt ospecificerade *inför* projektstart tycks samarbetena *under* själva projektet fungera väl överlag. De fick också de aktörer som lagt en stor vikt vid att etablera samarbeten inför projektansökan.

Kvinnojouren Regnbågen i Botkyrka hade exempelvis gjort ett betydande förankringsarbete hos närliggande skolor inför projektstarten i syfte att säkerställa tid för återkommande möten som de ansåg sig behöva med eleverna för att kunna prata om mänskliga rättigheter och normer på de sätt som de ville. Föreningen Attention berättar om samarbetet med en förening för tjejer och transpersoner som blev viktig för att nå ut till relevanta målgrupper i projektet.

Bland intervjupersonerna finns det också ett par som vid en tillbakablick på projektet menar att förankringen hos och tydligheten gentemot nödvändiga samarbetspartner hade behövt vara bättre innan projektstart. Någon nämner att förankringen hos lokalföreningar inom organisationen hade behövt vara bättre eftersom flera angivna projektaktiviteter byggde på deras medverkan. Ytterligare en person berättar att det var svårt att avkräva resultat från ett par samarbetspartners under projektet eftersom det aldrig blivit riktigt slagits fast exakt hur deras medverkan skulle se ut.

Svårt att göra och dra nytta av uppföljningar och utvärderingar

I projektens slutrapporter finns i princip alltid en uppföljning av de kvantitativa mål som definierats i projektansökan. Där konstateras i vilken utsträckning målen uppnåtts och vad som förklarar eventuella avvikelser. Det skulle med andra ord kunna sägas vara en uppföljning på de prestationer projektet ska genomföra. När de gäller kvalitativa mål finns även här exempel på redovisade enkätresultat där målgrupperna delat med sig av sin upplevelse av de projektaktiviteter de deltagit i. De här uppföljningarna har i princip alltid gjorts i mycket nära anslutning till själva aktiviteterna. Det innebär att personen som svarat sällan haft tid att känna efter på vilket sätt insatserna påverkat honom eller henne.

Intervjuerna bekräftar att uppföljnings- och utvärderingsinsatser inom projekten vanligtvis är begränsade. Anledningen till det varierar. I vissa projekt är brist på kompetens en viktig orsak medan det handlar om tid och en medveten nedprioritering i andra projekt. Det finns också en generell medvetenhet om svårigheterna med att följa upp effekterna ur jämställdhetssynpunkt.

I vilken utsträckning som strukturerade uppföljningar eller utvärderingar av tidigare projekt använts i planering av projekten varierar. Som tidigare nämnts finns det alltid någon form av behovsanalys med i projektansökan. I den finns det ofta hänvisningar till tidigare erfarenheter eller slutsatser från tidigare projekt, organisationens basverksamhet eller från initiativtagarna själva. Helhetsintrycket är att det är relativt ovanligt att en formell utvärdering från tidigare projekt eller verksamheter fått ett betydande genomslag i en projektansökan. Istället tycks projektmedarbetare och andra personer inom organisationer bära på erfarenheter, intryck och reflektioner från tidigare projekt som de tar med sig in i de nya. Det är snarare genom informellt lärande som projekten drar lärdomar. Det ska dock betonas att skillnader i projektens analytiska utgångspunkter är stora.

Upplevelser av projektens resultat och effekter

Som tidigare nämnts säger många av de intervjuade att det är svårt att mäta och kvantifiera vilka resultat och effekter som projekten gett. Upplevelsen av att projekten varit uppskattade som gått att utläsa från projektredovisningar bekräftas i intervjuerna. Bedömningen att projektet bidragit till att stärka förutsättningarna att uppnå ett mer jämställt samhälle är gemensam för alla projekt.

Nedan följer de huvudsakliga typerna av resultat och effekter av bidragen som intervjupersonerna berättat om. Av dem är det egentligen bara den första resultatkategori – det vill säga påverkan på individnivå – som rent metodologiskt skulle definieras som ett konkret resultat. De övriga beskrivningarna om vad projekten lett vidare till handlar i större utsträckning om spridning och hållbarhet i de insatser som genomförts. Detta diskuteras mer utförligt under den avslutande analysen i detta kapitel.

Påverkan på individnivå

Resultatredovisningen sker vanligtvis genom en avstämning mot aktiviteter som specificerats i projektplanen samt en samlad bedömning av hur aktiviteterna gått och hur de tagits emot av målgrupperna. Deltagarnas upplevelser av medverkan i en workshop, konferens eller vid lansering av ett material beskrivs ofta i termer av att insatsen var uppskattad, ledde till många intressanta reflektioner och i vissa fall slutsatser som att en fråga synliggjorts eller att kunskapen hos deltagarna höjts. Den sista slutsatsen bygger vanligtvis på utvärderingar med deltagarna eller på en allmän upplevelse alternativt en samlad bedömning från projektmedarbetarna. Vid sidan av dessa kollektiva och övergripande exempel på upplevda resultat, har exempel på påverkan på individnivå identifierats. Representanter från mansjoursverksamheten i Västmanland ger flera exempel att personer de har stöttat upplevt en betydande förbättring i sin relation till sin familj. Även Västerås stad har gjort en extern uppföljning av mansjourens verksamhet och fått in flera uppskattande vittnesmål från män som svarat på den. De har bland annat lyft fram bemötandet från mansjouren som positivt och menat att de fått redskap för att exempelvis hantera ilska bättre. En kille som deltog i ett annat projekt ska enligt uppgift ha upplevt det som revolutionerande att få veta att det inte finns någon mödomshinna i den bemärkelse han trott. Det ville han i sin tur förmedla vidare till kompisar som många ska ha levt nära olika hederskulturella värderingar.

Spridning utanför projektets gränser

Ett tydligt resultat från intervjuundersökningen är att åtminstone hälften av projekten haft en större spridning än vad som framkommit i deras slutredovisning. Det innebär att projekten fått spridning efter sin faktiska livstid som oftast är ett år. Spridningen gäller framför allt sådant material eller sådana metoder som tagits fram inom vissa projekt. Exempel på den typen av spridning följer här:

- I ett av projekten tog United Sisters på Fryshuset fram ett normkritiskt material med en ledardel och en ungdomsdela som var tänkt att användas vid arbetet för att stärka självkänslan i tjej- och killgrupper. Köpenhamns kommun har nu beslutat sig för att översätta materialet till danska och använda det i delar av sin ungdomsverksamhet.
- Den normkritiska skriften *Scenus – en introduktion till normkritisk gestaltning* som bland annat var ett av resultatet från jämställdhetsprojektet som Amatörteaterns Riksförbund (ATF) genomfört. Skriften riktade sig till regissörer och har använts som kurslitteratur på olika scenutbildningar. Det tillhörde bland annat den obligatoriska kurslitteraturen på Teaterpedagogprogrammet i Örebro.

- Forum för Feministiska Föräldrar (FOFF) tog fram boken *Det löser sig jämt – en bok om föräldraledighet och jämställdhet i vardagen* genom ett projekt. Efter projektet har bland annat ABF tagit ansvar för att trycka boken och tillgängliggöra den för försäljning. Västerbottens landsting ska också ha köpt in boken och gett den till alla barnmorskor i länet.
- Tjejjouren Stjärnjouren ledde i projektet Okej sex, en rad kill- och tjejgruppssamtal i gymnasieskolor i Stockholmsområdet på temat sexuella gråzoner och personlig gränssättning. I samband med att frågan om samtycke (sex som båda parter uttryckligen är med på) aktualiserats har efterfrågan på workshops ökat igen. Sundbybergs kommun har exempelvis finansierat en deltidstjänst som gjort det möjligt med en ny omgång workshops på gymnasieskolor. Uppläggen för träffarna bygger på de metoder och det material som togs fram i projektet och de volontärer som utbildades i metoden under projektet engageras nu igen.

Slutsatsen är att flera projekt producerat material som bedöms som intressanta av andra aktörer än de som projektet primärt riktade sig till. Det bör ses som någon form av indikation av synen på materialens kvalitet.

Vidare engagemang för projektmedarbetare och målgrupper

Det finns också exempel på hur projekten lett till vidare engagemang för projektmedarbetare och för dess målgrupper. Både Fryshuset och författarna till boken *Det löser sig jämt – en bok om föräldraledighet och jämställdhet i vardagen* har blivit tillfrågade om utbildningar och föreläsningar med utgångspunkt i materialet. United Sisters på Fryshuset har bland annat utbildat medarbetare på ungdomsboenden och transithem i Östergötland i den normkritiska metod som materialet förespråkar. Författarna till boken om jämställt föräldraskap har bland annat blivit ombedda att medverka vid en internationell litteraturmässa med genustema och som föreläsare för internationella föräldraorganisationer genom Svenska institutet.

Det finns också exempel på hur projekten lett vidare till engagemang för deltagare. I killgruppsprojektet inom KFUM/KFUK i Göteborg berättar intervjupersonen om en kille som efter medverkan i killgruppen engagerat sig i och delta i annan verksamhet som organisationen bedriver. En av skådespelarna som deltog i en uppsättning i Amatörteaternas Riksförbunds satsning på att bland annat utbilda regissörer i normkritisk gestaltning har efter projektet blivit väldigt engagerad i organisationen. Det finns ett par exempel på att projekt gett ringar på vattnet i form av vidare engagemang i och utanför den ideella sektorn och på så sätt skapat förutsättningar till påverkansarbete och bildning utanför projektet gränser.

Från projekt till verksamhet

I slutrapporteringarna från projekten finns få beskrivningar av hur projekterfarenheterna tagits tillvara i organisationen. För det har alltför liten tid förflutit från projektavslut till projektredovisning. Däremot framförs en del förhoppningar, planer eller idéer om hur erfarenheterna efter projektet ska tillvaratas. När intervjuerna genomförs omkring två eller tre år efter projektets slut har det varit möjligt att få en bild av om förhoppningarna infriats. I intervjuerna framkommer då minst en handfull exempel på projekt eller delar av projekt som blivit en del av den löpande verksamheten i organisationen efter att ett projekt har tagit slut. Många gånger har en mer långsiktig finansiering, exempelvis genom stöd från en kommun, länsstyrelse eller landsting kommit till stånd. Projektinsatserna kan också omvandlas till en del av den ordinarie verksamheten till följd av omprioriteringar i organisationen.

- De så kallade språkträffarna för nyanlända kvinnor som ordnades av ett projekt på ABF i Huddinge finns kvar i ordinarie verksamhet även efter projektets slut. Under en period köptes språkträffar in av kommunen som ett komplement till undervisningen i svenska för invandrare (SFI).
- Ett antal projekt som drivit mansjourer i Västmanland har försökt att geografiskt vidga sin verksamhet. Mansjoursverksamhet finns nu etablerad i alla kommuner i länet. En relativt stabil finansiering, bland annat från kommunerna i fråga, gör det möjligt att ha ett par anställda.
- Ett tjej- och killgruppsprojekt i KFUM Göteborgs regi har nu formaliserats till ett verksamhetsområde inom KFUM som går under namnet Ung och modig. Föreläsningar, workshops och utbildningar, samtalsgrupper och coachning för personer som lämnat hedersmiljöer utgör verksamhetsområdets tre ben. Metoderna som utvecklades under projektet lever vidare.
- Gymnasieskolans IF i Åre beviljades medel för att satsa på personlig utveckling och mental träning med ett genusperspektiv. Två lärare på skolan har fått kompetensutveckling inom området och ämnet personlig utveckling/mental träning är nu en ordinarie del av undervisningen.
- I Svenska Båtunionens projekt Ta rodret kvinnor! etablerades ett kvinnonätverk där de medverkande drev egna projekt lokalt. Deltagarna i nätverket håller viss kontakt och en del aktiviteter som initierades genom projektet, har fortsatt efter att projektet slutat. Det gäller till exempel seglarkurser för kvinnor och deltagare som fortsatt skriva artiklar i båttidningar.

Det finns med andra ord åtminstone en handfull projekt som varit en bidragande faktor till mer långsiktig verksamhet både i och utanför organisationerna. Det är givetvis svårt att fastslå hur avgörande just projektet varit i etableringen av en mer permanentad verksamhet. Överlag bedöms dock projekten ha haft stor betydelse för den fortsatta verksamheten. I förlängningen är det också svårt att veta i vilken utsträckning dessa mer permanenta aktiviteter bidrar till en ökad jämställdhet. Sannolikheten för att fler insatser påverkar olika målgrupper i en positiv inriktning ur jämställdhetssynpunkt bör dock öka.

Projektdöden finns

– men inte utan positiva erfarenheter i bagaget

I intervjuundersökningen framkommer det också exempel på projekt som inte upplevs ha lett till vidare aktiviteter eller verksamhet efter projektets slut. Så gott som alltid har det i projektens slutredovisningar funnits idéer om nästa steg för det arbete som initierats genom projektet. För en handfull av de projekt som omfattats av intervjuundersökningen har de aktiviteterna inte blivit av. Anledningarna varierar men den gemensamma nämnaren uppges vara bristande resurser. Det handlar oftast om bristande möjligheter att ha en anställd person, en projektledare, som fokuserat kan fortsätta sprida, bearbeta eller göra fler av de aktiviteter som projektet inneburit. När aktiviteter stannar av på det här sättet vid projektets avslut kallas det ibland för projektdöden.

Det är dock viktigt att betona att avsaknaden av en direkt fortsättning på projektet sällan upplevs som ett misslyckande av dem som intervjuats. Ingen tycker att projektet var förgäves utan pekar på en förhoppning om att projektet påverkat som fanns under projektets livstid och den förstärkta kapaciteten som projektet lett till inför eventuella framtida insatser. Det kan till exempel gälla kunskap, metoder och material som nu finns.

I intervjuerna har det också framkommit exempel på projekt där aktiviteten stannade av efter projekttiden men där arbetet väckts till liv på nytt något år senare. De workshops om okej sex som Stjärnjouren genomförde för gymnasieungdomar under projektet är ett exempel på det. De återupptogs en tid efter projektavslut när samtyckesfrågan aktualiserades igen i medier.

Framgångsfaktorer och utmaningar vid genomförandet

Viktigt med finansiering, projektledarfunktion och basverksamhet

På frågan om bidragets betydelse svarar samtliga intervjupersoner att det var en förutsättning för att projektet i sin helhet skulle bli av. Ett par går så långt att de säger att ingenting skulle ha gjorts utan projektstödet medan de flesta menar att någon typ av begränsat arbete med liknande inriktning sannolikt skulle bedrivits. De säger också att tempo, fokus, aktivitetsnivån och kvaliteten sannolikt hade blivit betydligt sämre utan bidraget. Den finansiering som projektbidraget inneburit har alltså för vissa varit en förutsättning för att det skulle bli någon form av aktivitet alls medan det för andra väsentligen underlättat genomförandet av de aktiviteter som projektet omfattat.

Högt på listan över upplevda framgångsfaktorer kommer även den funktion som projektledaren har fyllt. Bara möjligheten att ha en eller ett par personer som får utrymme att driva och hålla ihop arbetet skattas högt. Flera av intervjupersonerna har själva varit projektledare och påpekar då sällan att den funktionen varit en framgångsfaktor. De beskriver istället en situation där organisationen getts tid och utrymme för att arbeta fokuserat med en viss fråga och därigenom kunna driva ett arbete med ett annat tempo och med en annan kvalitet och omfattning än vad som vore möjligt annars. Det i sig visar att projektet och projektledaren är betydelsefullt. I ett par projekt lyfts också projektmedarbetares personliga engagemang och kompetens fram som central. I ett projekt i Huddinge som var inriktat på att stärka nyanlända kvinnors roll i samhället var exempelvis en projektmedarbetares kontaktnät och språkkunskaper avgörande för att nå ut till målgruppen.

De organisationer som kunnat ha en grundbemanning i sin organisation, exempelvis genom organisationsbidrag, upplever också att det varit en stor fördel. Organisationerna som står bakom 9 av de totalt 25 projekten som ingår i intervjuundersökningen har fått organisationsbidrag under projekttiden. Det uppges dels ha gjort det enklare att över huvud taget kunnat skicka in en projektansökan. De uppges också ha förkortat startsträckan i projektet eftersom de här personerna ibland själva kunnat ta på sig projektledarrollen genom att gå upp i tid. En person på ett kansli eller liknande kan också ha varit ledande när det gäller att organisera projektet, exempelvis kan de ha rekryterat en projektledare. Ytterligare ett par intervjupersoner indikerar att en positiv aspekt på att ha en grundbemanning i organisationen är att det bidragit till ett bättre tillvaratagande av tidigare erfarenheter i projektet och en bättre spridning av de nya resultaten från projektet. På Svenska Scoutrådet beviljades exempelvis medel för att göra en andra omgång av en jämställdhetsmätning. Erfarenheterna från första mätningen fanns då i allra högsta grad kvar i organisationen tack vare att personer inom organisationen fortfarande arbetade kvar. Det ska dock tilläggas att det också finns exempel på personer som är ideellt engagerade i en organisation under en längre tid som kan bära med sig erfarenheter. Det är dock inte lika vanligt. Framtagandet av en skriftserie inom organisationen Women in Film and Television (WIFT) underlättades exempelvis av att det fanns flera personer som under en längre tid arbetat ideellt i föreningen och successivt kunde ta tillvara erfarenheterna från arbetet med de olika skrifterna. Just drivkraften hos ideella likväl som anställda personer inom organisationen framstår som en central framgångsfaktor i många projekt.

Det finns också exempel på andra framgångsfaktorer som lyfts fram i enskilda projekt. Ett par föreningar lyfter fram vikten av att projektledare och projektmedarbetare delar den grundläggande upplevelse som de vill stötta målgrupperna i att hantera. Det kan exempelvis handla om ett funktionshinder eller en upplevelse av övergrepp som man delar med målgruppen. Det upplevs ha underlättat arbetet med att få gehör hos målgrupperna. En annan menar att det var avgörande för projektets upplevda framgång att de hittade rätt externa aktörer att samarbeta med. Att det fanns någon annan aktör som delfinansierade eller stod för lokalerna uppges slutligen ha varit viktigt för ett par projekt.

Svår fråga, snäva tidsramar och tung administration

Ett genomgående tema i intervjupersonernas svar handlar om den innehållsliga utmaningen i att arbeta med jämställdhetsfrågan. Utmaningen tycks bestå av flera olika delar. En vanlig utmaning är att lyckas nå ut till andra målgrupper än de redan frälsta. Utan att ha exakta siffror är det exempelvis tydligt att fler kvinnor än män deltar i projekten. I vissa fall är det en tydlig strategi medan det i andra är ett önskat utfall. De projekt som har en majoritet män bland målgrupperna är de som uttryckligen har killar/män i fokus för sitt arbete.

En annan utmaning har att göra med jämställdhetsfrågans bredd och komplexitet. Till de svårare, men också då mest centrala delarna av projekten, hör arbetet med att konkretisera vad jämställdhet är och koppla ihop det med de sakområden som projektet handlar om. Utmaningen kan också handla om att hitta sätt att arbeta med jämställdhetsfrågor som engagerar målgruppen och skapar förändringsvilja. Projekten innebär många gånger insatser som vid en första anblick kan tyckas ligga långt ifrån jämställdhetsfrågan men

som har som mål att bidra till målgruppens förståelse, ändra deras attityd och till slut ändra beteendet hos de berörda. De kan exempelvis ge en aha-upplevelser gällande vad normer innebär eller ett vardagsnära exempel på en våldtäktssituation. Utmaningen när det gäller att konkretisera jämställdhetsarbete och beskriva exakt på vilket sätt projektet främjar jämställdhet är också förknippat med en utmaning som flera nämner och som berörs mer utförligt i avsnittet *Svårt att göra och dra nytta av uppföljningar och utvärderingar*. Den gäller frågan om uppföljning och utvärdering av projekten. Det finns en generell övertygelse hos intervjupersonerna om att projekten bidrar med små men viktiga pusselbitar till ett stort, komplext problem. Däremot säger många att det är svårt att konkretisera exakt hur den här pusselbiten ser ut och vilka resultat och effekter den bidrar till på kort och lång sikt. Några av dessa nämner att det är svårt och stressande att försöka hitta sätt att visa på vilka sätt projektet skapar värde, det vill säga att rättfärdiga sitt arbete.

Den vanligaste praktiska utmaningen som lyfts av intervjupersonerna är ofta tiden. Det är vanligt att aktiviteter som planering och insamling av material, förankring och bearbetning av idéer och material eller arbetet med att etablera kontakt med sina tilltänkta målgrupper tagit längre tid än planerat. Överlag upplevs också projekttiden, som i regel är ett år, som väldigt kort om man ska hinna detaljplanera, genomföra och följa upp ett projekt.

En annat vanligt problem som intervjupersonerna upplever har att göra med projektadministrationen. I projektansökningarna och slutrapporterna märkts det på språket och formuleringarna att vanan att formulera sig i skrift, analysera och sätta in ett projekt i ett större sammanhang varierar. I intervjuerna bekräftas bilden av att projektvana varierar. Vissa är luttrade och tycker exempelvis att Ungdomsstyrelsens projektkriterier, ansökningsförfarande och slutrapporteringskrav är relativt lätthanterliga i jämförelse med de regelverk som exempelvis styr Europeiska socialfondens bidragsfördelning. Europeiska socialfonden fördelar pengar till så kallade ESF-projekt. Andra upplever ansökningarna och slutrapporteringarna som krävande och menar att de skulle dra sig för att göra det igen. Någon nämner att de aldrig fått bidraget om de inte fått stöd från exempelvis länsstyrelsen när de skrev ansökan. Överlag går det i åtminstone en handfull av projekten att skönja en viss irritation över projektadministrationen som de upplever har tagit onödigt mycket tid från det arbete de egentligen vill fokusera på. Uttryckt på ett annat sätt finns det i dessa projekt ett fokus på görandet och utmaningarna består då framför allt av arbetet som omgärdar själva insatserna.

Förändringar på vägen

En annan utmaning tycks slutligen handla om upplevelsen av flexibilitet inom projekten. Det finns nämligen en viss skillnad mellan det skriftliga underlaget och resultatet från intervjuerna när det gäller projektens genomförande. En handfull intervjupersoner vittnar om något större förändringar i projekten än vad som går att utläsa av deras slutredovisningar. Det är dock förändringar som det oftast tycks finnas mycket goda skäl för och som intervjupersonerna bedömt vara nödvändiga för att bibehålla kvaliteten i projekten. Det handlar också om oförutsedda händelser eller en alltför översiktlig planering av projektet som föranlett omtag eller nya vägval. En möjlig slutsats är att det finns viss rädsla för att bli av med sitt projektbidrag eller få återbetala delar av det om projektet följer den ursprungliga planen. Farhågan är sannolikt överdriven eftersom de projekt som hört av sig till Ungdomsstyrelsen och förklarat att projektplanen behöver korrigeras så gott som alltid fått gehör för det från myndigheten. Rädslan för att öppet redovisa eller korrigera sin ursprungliga plan utifrån händelser eller utmaningar i projektet som inte kunde förutses i startskedet, riskerar att driva både det som skrivs om projekten och det man gör i dem, i en överdrivet bokstavstrogen snarare än pragmatisk inriktning. Onödigt mycket fokus kan därför komma att läggas på att hålla sig så nära ursprunglig plan som möjligt eller i redovisningen få projektet att framstå så likt den beskrivningen som gavs i projektplanen.

Analys och slutsatser

I följande avsnitt analyseras resultaten från den fördjupade intervjuundersökningen. Här sätts resultaten i relation till varandra och till övergripande perspektiv på projektbidrag och ideella aktörers roll i jämställdhetsarbetet.

Övergripande jämställdhetsmål – vaga projektmål

En tydlig slutsats av intervjuundersökningen är att de jämställdhetspolitiska delmålen är alltför övergripande för att fungera som givande mål för indelning och uppföljning av projekten. Det första delmålet – lika makt och inflytande – ses också av många som ett övergripande mål som även är centralt för att uppfylla de andra delmålen. För att kunna fungera som mål för själva projekten behöver regeringens delmål brytas ned i flera led. Här finns det stor spridning när det gäller organisationernas arbete och en stor utvecklingspotential överlag.

Målsättningsarbete är dock erkänt komplext. Ännu svårare är det att hitta indikatorer som mäter i vilken utsträckning målen uppnåtts. Detta tema har flera gånger berörts i rapporten. Jag bedömer därför att det både är orealistiskt och orimligt att aktörerna som beviljats stöd ska bli experter på målsättnings- och uppföljningsarbete. För det är både tiden och omfattningen av insatserna för begränsade.

Ett rimligt steg i rätt riktning skulle dock vara att i högre utsträckning fokusera på behovsanalysen och kopplingen mellan påvisade behov och valda aktiviteter i projekten. Projektens inriktning skulle då kunna bli bättre underbyggda. Det finns lysande exempel på strategiska och genomarbetade projekt som följer en tydlig linje från behovsanalys, målsättning, planering, genomförande och uppföljning. Dock skulle ibland behovet av projektet kunna vara mer underbyggt av projektägarna. Varför behövs mer kunskap? Vilka tecken finns det på att en ökad spridning av ett visst material eller en metod ehövs?

Varför tror vi att just en konferens eller en seminarieserie möter det behov som vi har sett? Vilka resurser behövs för att möta behovet till exempel när det gäller kompetens och samarbetspartners? En önskvärd utveckling är att dagens erfarenhetsbaserade behovsanalyser i högre grad skulle formaliseras och innehålla fler tydliga och medvetna vägval från organisationernas sida. En sådan utveckling kan möjligen stödjas av Ungdomsstyrelsen i form av exempel och förslag på enklare metoder för sådana analyser.

Ett bidrag till mer jämställdhetsintegrering

Regeringens jämställdhetspolitiska mål och delmål har alltså inte haft en närvarande roll vid planering och genomförande i projekten. Däremot kan projekten sägas ha bidragit till att exemplifiera och implementera regeringens huvudsakliga strategi för jämställdhetsarbete, nämligen jämställdhetsintegrering. Jämställdhetsintegrering innebär att jämställdhetsperspektivet ska ingå i det ordinarie arbetet och att jämställdhetsarbete inte ska bedrivas vid sidan om i form av separata jämställdhetsprojekt. Det kan tyckas som en paradox givet ett specifikt bidrag för jämställdhet. I praktiken tycks dock arbetet i projekten huvudsakligen ha haft en nära koppling till organisationens verksamhet snarare än att ha skett i form av separata, isolerade insatser. Vissa projekt har underlättat fortsatt jämställdhetsintegrering genom att konkretisera vad jämställdhetsarbete kan handla om inom olika områden som teater, film och scen, verksamhet i religiösa samfund, båt- eller musikbranschen eller vid föräldraskap. Andra har fokuserat på att träna olika målgrupper i att tänka och agera utifrån ett genus- och normmedvetet perspektiv. Båda typerna av aktiviteter är centrala för att jämställdhet successivt ska bli en naturlig och närvarande del av allt fler verksamheter i samhället.

Att göra skillnad

Ett annat framträdande resultat i intervjuundersökningen är att fokus både när det gäller målsättningar, planering, genomförande och uppföljning av projekt ligger på görandet – det vill säga på det praktiska arbetet. Det är organisationernas styrka. Intervjuundersökningen pekar också på att det är från viljan att *göra* skillnad som den huvudsakliga drivkraften och engagemanget hos de som medverkar i projektet, kommer.

I propositionen *En politik för det civila samhället* är själva engagemanget ett centralt mål för regeringen. Regeringen vill:

”...utveckla det civila samhällets möjligheter att göra människor delaktiga utifrån engagemanget och viljan att påverka den egna livssituationen eller samhället i stort.”

(prop. 2009/10:55 sid. 44)

Resultatredovisningen i avsnittet om *Upplevelser av projektens resultat och effekter* innehåller i huvudsak exempel på hur projekten lett till vidare engagemang och aktiviteter efter projekttiden snarare än till konkreta attityd- och beteendeförändringar för individer eller grupper. Ur ett strikt utvärderingsmetodologiskt perspektiv skulle därför en enkel poäng efter intervjuundersökningen kunna vara att aktiviteterna har begränsat värde utan påvisade resultat och effekter. Om en av de övergripande funktionerna med det civila samhället däremot är att stimulera till engagemang och vilja att förändra blir bilden mer komplex. Kanske är det just i aktiviteterna som den drivkraft som utpekats som viktig i samhället hålls vid liv? En imponerande mängd av aktiviteter har kommit till stånd under

projekttiden. Av intervjuundersökningen har också flera konkreta exempel på att projekten bidragit till en större spridning och till fler aktiviteter framkommit. Det finns också exempel på att projekten bidragit till att permanenta verksamheten, efter projekttiden. Skulle projekten bedömas med måttet mängd aktivitet för pengarna skulle betyget bli gott. Många organisationer är vana att arbeta med mycket begränsade medel och ett relativt litet bidrag har därför i flera fall skapat stor förändring i aktivitetsgrad.

Sammanfattningsvis drivs projekten av initiativtagarnas vilja att bidra till förändring inom ett begränsat område eller när det gäller en specifik fråga inom jämställdhetsområdet. Det finns en stor tilltro till den egna förmågan att påverka individer och strukturer både i och utanför organisationen. Givet svårigheterna att peka på exakta effekter som projekten har på jämställdheten, skulle en rimlig slutsats kunna vara att den mängd aktiviteter som bedrivits under och efter projekten sannolikt förbättrar förutsättningarna för stärkt jämställdhet. De bidrar med små pusselbitar till att integrera ett jämställdhetsperspektiv inom olika verksamheter och samhällsområden. Vissa projekt med större genomslag än andra. Hur stort genomslaget är totalt sett kommer alltid att vara svårt att slå fast. För det är också bidraget sannolikt för litet. Det handlar om cirka sju miljoner kronor per år. Effekter på jämställdhetsnivå kanske inte heller alltid behöver vara den fråga som ensam står i centrum för uppföljning och utvärdering av ett statsbidrag som detta. Här kan också aktiviteterna och underlätta dem ha ett egenvärde givet regeringens syn på det civila samhällets funktion.

Projektformen skapar försvårande omständigheter

Flera av de utmaningar som framkommit under intervjuerna bedömer jag vara förknippade med projektformen som sådan. Samtidigt som bidraget varit avgörande för mycket av den aktivitet som redovisats ovan är det också en stor utmaning att åstadkomma projekt med systematik och analys av planering, genomförande och uppföljning.

Den första utmaningen är inte ny och knappast heller förvånande. Det har att göra med att projektens snäva tidsramar. Allt ska ske under en kort tid – ofta ett år. Arbetet tiden innan respektive efter projektet är ofta beroende av ideella krafter. Att det finns någon som tar tag i att skriva en ansökan eller orkar följa upp och analysera i efterhand. Det kan vara en mycket viktig förklaring till bristerna som kunnat identifieras när det gäller behovsanalys och målsättningsarbete inför projektet och uppföljningen och utvärderingen efter det. Sådana analyser har helt enkelt byggts på engagemang utanför projektets ramar. Det skulle också förklara varför vissa projekt som genomförts i en organisation med anställda, exempelvis sådana som får organisationsstöd, sett just detta som en framgångsfaktor i projektet. Anställda personer som kan jobba med projektansökningar och analyser efter projekttidens slut gör det lättare att arbeta systematiserat.

Ett annat konstaterande är att flera projekt genomför aktiviteter som skulle kunna vara en del av organisationens verksamhet. Anledningen till att de inte kan genomföras inom den ordinarie verksamheten är ofta brist på resurser. Det sägs också rakt ut i ett par intervjuer. Projektbidraget stödjer därmed till viss del sådana aktiviteter som mycket väl skulle kunna göras inom befintlig verksamhet givet att det fanns mer resurser. Att bilda ett projekt blir därmed den bästa möjligheten som står till buds för att kunna genomföra aktiviteter i organisationen. Det blir dock ett krångligt, stöttigt och oförutsägbart sätt att finansiera sin verksamhet på. Det faktum att vissa projekt inte setts som just projekt utan som en del av organisationens basverksamhet, eller en utveckling av den, kan också förklara brister som framkommer när aktiviteterna utvärderas som just projekt. Kraven på tydliga, avgränsade målsättningar, detaljerad planering och en tydlig uppföljning och utvärdering är högre för projekt än för löpande verksamhet.

Även fast få menar att de fått anpassa sin projekttid till själva bidraget finns det slutligen flera exempel på att projektadministrationen upplevs ha tagit oproportionerligt mycket utrymme i projektet. I intervjuerna framkom exempelvis att projekten i praktiken ofta varit mer pragmatiska än vad som framgår av projektredovisningarna. Siktet har varit inställt på att genomföra projektet på ett sådant sätt att de givet förutsättningarna uppfyller i så stor utsträckning som möjligt. Men i redovisningen tycks det finnas en överdriven ambition att ligga så nära sin ansökan som möjligt. Möjligen finns det skäl för Ungdomsstyrelsen att se över information som handlar om förändrade förutsättningar i projekt. Förändringar gjorda i projekten tycks ofta vara välgrundade och en viktig del av en fortlöpande utvärdering i projekten.

Sammantaget skapar alltså projektformen i sig problem med framför allt systematisk planering och uppföljning av projekten. Vidare är gränsdragningen mot ordinarie verksamhet ibland svår vilket gör att projektmedel i någon utsträckning också finansierar en viss basverksamhet. För att åstadkomma en ökad reflektion om syfte, resultat och effekter av den mängd aktiviteter som kommer till stånd tack vare projektbidragen krävs sannolikt en tryggare bas i flesta organisationer. Det kan handla om en grundfinansiering som till exempel gör det möjligt med deltidsanställd personal eller någon slags kontinuerlig verksamhet. Givet att projektbidragen i viss utsträckning också finansierar sådant som organisationerna gärna skulle se som basverksamhet kan det återigen vara värt att poängtera vikten av att hitta en balans mellan organisations- respektive projekt-/verksamhetsstöd.

Uppföljning av jämställdhetsbidraget i framtiden

Nedan följer en diskussion om på vilket sätt olika metoder för att följa upp jämställdhetsbidragets användning, resultat och effekter skiljer sig åt. I vår diskussion hänvisar vi bland annat till *Bilaga 1* i rapporten som består av ett förslag på en mall för framtida uppföljning av jämställdhetsbidraget och även andra projektbidrag som Ungdomsstyrelsen fördelar.

Utmaningen med att kategorisera och kvantifiera information

Genom att kategorisera och kvantifiera information som organisationer som äger projekten lämnar till Ungdomsstyrelsen i sina ansökningar och slutredovisningar har myndigheten kunnat sammanställa bidragets användningsområden. Genom en sammanställning kan Ungdomsstyrelsen följa upp vilka tendenser som finns inom en stödform, exempelvis vilka de vanligaste målgrupperna är och vilka målgrupper som saknas. Sammanställningen visar i vilka geografiska områden som myndigheten finansierat projekt och vilka områden som är vita fläckar på kartan. En vinst är att myndigheten kan använda informationen för att skapa strategier för jämställdhetsbidraget och att informationen kan göra det lättare för myndigheten att göra framtida prioriteringar.

I den uppföljningsmall som vi föreslår gör vi ett försök att kategorisera genomförda aktiviteter och uppnådda resultat. Möjligheten att sammanställa information bygger på att organisationerna själva svarar utförligt i ansökningarna och slutredovisningar och att vi ställer rätt frågor. Sammanställningarna som vi får från projektens handlingar bygger på de upplevda resultat och effekter som organisationerna själva beskriver, vilket sker olika utförligt i olika projekt. Dessutom slutredovisas projekten senast tre månader efter projektslut. Det är så nära inpå att det kan vara svårt att se långvariga effekter av ett projekt. Det vi dock kan göra med hjälp av uppföljningsmallen är att ställa rätt frågor i form av kryssalternativ så att organisationerna själva kan fylla i sina resultat och effekter av projekten när de slutredovisar. Det ökar både korrektheten och jämförbarheten i framtida uppföljningar.

En utmaning är att utveckla myndighetens webbaserade ansöknings- och redovisningssystem så att det i större utsträckning än idag stödjer möjligheten till systematisk uppföljning och analys, samt att inrapporteringarna i högre grad bygger på organisationernas egna svar och kategoriseringar. Om en sådan vidareutveckling sker kan både uppföljningen och analyserna förbättras, men det kan också leda till en ökad resurseffektivitet när sammanställningar, analyser och rapporteringar ska göras. Likaså kan möjligheten att studera förändringar över tid öka och risker för en felaktig kategorisering av organisationernas resultat minska. Då skulle kategoriseringar när det gäller projektens inriktning och målgrupper göras av organisationerna själva och inte av Ungdomsstyrelsen.

Ett sådant förslag på en mall som kan implementeras i det webbaserade ansöknings- och redovisningssystemet för att effektivare kunna följa upp och analysera resultat från jämställdhetsprojekt, men även andra slags projektbidrag, finns bifogad till denna rapport.

Fördelarna med en uppföljningsmodellen i form av en mall beskrivs närmare under rubriken *Jämförbarhet och att själv få definiera sitt projekt och sin organisation*. En modell för återkommande uppföljning och analys som kan integreras i det webbaserade ansöknings- och redovisningssystemet är en viktig plattform, men för att komma lite längre i en analys av resultat och effekter av jämställdhetsprojekt bör en sådan modell ändå kunna kompletteras med fördjupande intervjuer.

Vinsten med uppföljande intervjuer

Det som den här uppföljningen visar är att det finns olika möjligheter att ta fram kunskap om projekten genom att följa upp projektbidrag utifrån befintligt material som myndigheten har genom inlämnade ansökningar och redovisningar och genom intervjuer med projektens företrädare. Intervjuer ger ett större utrymme för projekt och organisation att definiera sig själva och hur de ser på sina idéer, metoder, resultat och effekter av projektbidraget.

Ungdomsstyrelsen har prioriterat projekt som ger ringar på vattnet, det vill säga som har möjlighet att leva kvar och kan göra skillnad under projekttiden såväl som efter den. Dock finns svårigheter med att följa upp effekter av ett projekt med hjälp av det befintliga materialet eftersom organisationerna slutredovisar kort, tre månader, efter projektslut. Mer långsiktiga effekter av ett projekt är svårt att förutspå vid den tidpunkten. Intervjuerna där bland annat frågan *Vad hände sedan?* ställts, gjorde det möjligt med ett mer omfattande resonemang om vad projekten har inneburit, vilka möjligheter till fortlevnad som projektet har och hur det påverkat jämställdhetsarbetet som man bestämt sig för att genomföra.

Den kvalitativa intervjuundersökningen visar att projekten lett till aktiviteter som sträcker sig långt utanför projektets gränser både när det gäller djup och bredd. Intervjuerna har också den fördelen, i jämförelse med skriftliga redovisningar, att analysen om kopplingen till andra projekt och annan verksamhet i organisationen blir mer djuplodande. Exempelvis tydliggörs i högre utsträckningen hur nära kopplingen i praktiken varit mellan behovsanalys, målsättningsarbete, aktiviteter och uppföljning. Här kan exempelvis projektidéerna i ansökan presenteras som nyskapande och innovativ medan aktiviteterna i själva verket ligger nära den löpande verksamheten.

Intervjuerna har också visat andra skillnader när det gäller vad som skrivs i redovisningar respektive sägs om projekten vid en intervju. Till exempel framkom det att vissa projekt, med goda skäl, avvek mer från projektplanen än vad som gått att utläsa av slutredovisningarna. Det kan peka på ett behov att se över Ungdomsstyrelsens information om flexibilitet i projekten. Intervjuer skapar en unik möjlighet att få en fördjupad förståelse för de olika faktorer som underlättar och försvårar projektens genomförande och en djupare bild av kvalitativa resultat och effekter av de bidrag som fördelas för jämställdhet.

Mallen - Jämförbarhet och vikten av självidentifikation

Som tidigare nämnts finns flera fördelar med en mer utvecklad uppföljningsmodell för att följa projektbidragens resultat och effekter. Förhoppningen är att den mall som myndigheten tagit fram inom det här uppdraget kommer att kunna underlätta och öka kvaliteten av framtida uppföljningar av jämställdhetsbidraget. Även om uppföljningar av jämställdhetsbidraget behöver innehålla speciella frågeställningar och analys, kan den modell som utvecklats här också användas för uppföljning av andra projektbidrag som Ungdomsstyrelsen fördelar. Mallen kommer att utprövas och implementeras i Ungdomsstyrelsens webbaserade ansöknings- och redovisningssystem under kommande år.

Mallen bygger på att projektägarna själva definierar sitt projekt och sin organisation, genom att kryssa för förvalsalternativ i ansökningsformuläret och i slutredovisningen. Det gör det möjligt för projektägarna att själva ange bland annat vilken typ av organisation de är, projektens huvudsakliga målgrupp och inom vilken samhällssektor projektet förväntas ge effekt. Efter projektet får de själva också redogöra för projektets geografiska spridning, vilka aktiviteter som genomfördes samt resultatet av det projektet. Det kommer att innebära att framtida uppföljningar kan ge en mer korrekt bild av projekten och dess innehåll och verksamhet, utifrån hur de själva definierar sina projekt och sin organisation. Det betyder även att myndigheten kan få en enhetligare bild av projekten och kan göra jämförelser mellan olika år och bidragsformer.

De färdiga svarsalternativ som finns i mallen gör det samtidigt möjligt för myndigheten att sammanställa och kvantifiera flera projektägares svar. Framöver är förhoppningen att uppföljningar och rapporteringar kan effektiviseras och ge underlag till säkrare analyser. I mallen skiljs utfall, i form av genomförda aktiviteter, och uppnådda resultat, vilket gör att vi kan få en bild av dels hur användningen ser ut samt hur organisationen upplever sina huvudsakliga uppnådda resultat. Det kommer att göra det möjligt att göra jämförelser, se samband och tendenser över tid.

Könsbaserad statistik för alla projektbidrag

En annan fördel med mallen för uppföljning är att den även gör det möjligt att följa upp könsstatistik bland projektbidragens målgrupper. Tidigare har myndigheten inte efterfrågat den informationen på ett systematiskt sätt. Projektets målgrupp har organisationerna fått beskriva i fritext vilket gör att uppgifterna ofta blir svåra att jämföra. En varierande detaljnivå har medfört att jämförelserna kan bli osäkra. Om mallen används för flera projektbidragsformer betyder det inte bara att vi kan följa upp till vilka grupper jämställdhetsbidraget kommer till nytta för, vi kan även ta reda på hur det ser ut bland övriga projektbidrag som myndigheten fördelar. Vi kommer att kunna göra könsstatistiska jämförelser mellan olika projektbidragsformer.

I förslaget till uppföljningsmodell (mall) kommer även möjligheten finnas att få fram könsstatistik i de sökande organisationernas styrelser. Det innebär att myndigheten kan följa upp hur maktbalansen i styrelser ser ut för de organisationer som beviljas projektbidrag. På så sätt har det här uppdraget att ta fram en uppföljningsmodell för jämställdhetsprojekt gett myndigheten viktiga verktyg och erfarenheter som kommer till nytta i det myndighetsövergripande utvecklingsarbetet med jämställdhetsintegrering som kommer att genomföras under året. Att ta fram denna könsstatistik gällande både

målgrupper och styrelser går i linje med jämställdhetsintegreringsarbetet som bland annat innebär att myndighetens kunskapsproduktion ska genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv (Ungdomsstyrelsen 2013b).

Ungdomsstyrelsens förslag till framtida uppföljningar

Som vi visat i den här rapporten ger olika metoder olika resultat för uppföljning av jämställdhetsbidraget. Som också nämnts här och i tidigare uppföljningar av jämställdhetsbidraget finns det svårigheter att slå fast kausala samband kopplat till jämställdhetsprojekten. Givet svårigheterna att utvärdera kausala samband mellan projektens aktiviteter och mål och det faktiska förändringsarbetet inom jämställdhetsområdet ser myndigheten att det finns det en vinst med att fokusera på att själva *görandet* i projekten. Det vill säga att se att de aktiviteter som projekten genomför har ett värde i sig. De kan betraktas som ett mått på engagemang och delaktighet, som politiken för det civila samhället stimulerar till i form av projektbidrag. I mallen skiljer vi på utfall, i form av aktiviteter som genomförts *görandet*, och resultat som organisationerna upplever att de uppnått när projektet är *slutupplevda effekter*.

Som tidigare nämnts finns det flera förtjänster med en uppföljningsmodell som integreras i myndighetens webbaserade ansöknings- och redovisningssystem. Möjligheter till kontinuitet, jämförbarhet, effektivitet och kvalitet i analys är vinster som har lyfts. Myndigheten ser dock att dessa uppföljningar och analyser kan behöva kompletteras med mer fördjupade intervjustudier för att få en bättre förståelse för jämställdhetsbidragets användning, resultat och effekter. Det gäller framförallt kopplat till projektens hållbarhet och spridning. Ungdomsstyrelsen föreslår att den kvantitativa informationen som tas fram med hjälp av ansöknings- och redovisningssystemets nya uppföljningsmall kompletteras, med jämna mellanrum, med en kvalitativ studie.

Ungdomsstyrelsen föreslår att rapporten om resultat och effekter som myndigheten lämnar till regeringen den 1 juni varje år kompletteras med ett uppdrag som innebär en fördjupad analys inom någon av de projektbidragsformer som myndigheten verkar inom med några års mellanrum.

Avslutande reflektioner

Uppföljningen visar att jämställdhetsbidraget fyller en viktig funktion. Civilsamhällets organisationer har fått en möjlighet att genomföra arbeten som är viktiga pusselbitar för ett mer jämställt Sverige. Genom individpåverkan, kapacitetsstärkande insatser och spridning av projektens kunskaper har ett viktigt arbete för jämställdhet genomförts som inte hade kommit till, om det inte vore för bidraget från myndigheten.

En av regeringens målsättningar i propositionen *En politik för det civila samhället* (prop. 2009/10:55) är just att göra individer i civilsamhället delaktiga utifrån engagemang. Engagemang och delaktighet är viktigt både för möjligheten att påverka samhället i stort men även för att kunna påverka sin egen livssituation. Uppföljningen och analysen visar att många projekt har påverkat på individnivå, genom attityd- och/eller beteendeförändringar samt genom att öka kunskapen och därmed också engagemanget att vilja förändra, sin egen situation eller samhället i stort. Resultaten visar att jämställdhetsprojekten har stimulerat organisationers, målgruppers och enskilda projektmedarbetares vidare engagemang i jämställdhetsfrågor. Vi kan konstatera att det ibland finns svårigheter att säkerställa kausala samband mellan projektgenomförandet och dess resultat och effekter för jämställdheten i samhället i stort. Trots det är de projekt som det civila samhället genomfört viktiga pusselbitar för jämställdhetsarbetet inom sina respektive avgränsade områden. Engagemanget som projekten genererar hos enskilda individer och i organisationerna ger goda förutsättningar för ett fortsatt jämställdhetsarbete i och av aktörer i det civila samhället som också kan påverka offentliga aktörer såväl som enskilda individer. Den rörelse som sker nationellt, regionalt och lokalt i civilsamhället i form av utbildningar, workshops, kapacitetsstärkande insatser är viktiga komplement till jämställdhetsarbete som genomförs av andra aktörer i samhället som i landsting och kommuner, bland annat inom skolområdet, omsorgs- och socialt arbete.

Jämställdhetsarbetet inom de olika projekten har varit brett och varierat och haft verksamhet inom flera samhällsområden. Allt från idrottsorganisationer till feministiska kvinnoorganisationer har varit engagerade. Arbetet som bedrivits inom de olika projekten kan även ses som ett komplement till jämställdhetsintegrering genom att arbeta för att anlägga ett jämställdhetsperspektiv inom en rad olika verksamheter och samhällsområden.

Resultaten visar också att det stora engagemanget, antal aktiviteter, metoder, samverkanslösningar och möjligheten till efterföljande effekter efter projektens slut är betydande i relation till det anslag som avsatts för jämställdhetsbidrag till det civila samhället. Med andra ord är det myndighetens bedömning att det statliga bidraget är mycket effektivt i förhållande till den resursinsats som tillhandahållits genom jämställdhetsbidraget.

I och med jämställdhetsbidraget har det civila samhällets organisationer fått möjligheter att pröva nya metoder på målgrupper som de har sett är i behov av ett jämställdhetsarbete. Nya material, utbildningskoncept och kunskapsspridning har lett till att möjligheterna för samhällsengagemang har ökat, nya nätverk har startat och att samarbeten har kommit till stånd mellan civilsamhällets organisationer. Flera projekt har även etablerat samarbeten med offentliga aktörer och forskare. Resultaten visar att engagemanget för jämställdhet ofta lever kvar i organisationerna eller genom nya nätverk eller samarbeten inom civilsamhället.

Jämställdhetsbidraget har gjort det möjligt för organisationer att stärka sin roll som röstbärare. Flera projekt i den här studien arbetar med opinionsbildning. De arbetar med att påverka beslutsfattare när det gäller jämställdhetsfrågor. Ibland sker det i form av breda kampanjer på jämställdhetsområdet, ibland genom att sprida information om kvinnor och mäns olika förutsättningar inom ett avgränsat och/eller ouppmärksammat område. Resultatet visar att många projekt aldrig hade kommit till om det inte vore för möjligheten att driva jämställdhetsprojekt med medel från myndigheten. Resultatet visar även att flera projekt har omvandlats till permanent verksamhet efter projektslutet, vilket visar att organisationerna ibland omprioriterar inom sin egen organisation och väljer att arbeta med jämställdhetsfrågor när man inledningsvis fått ett projektbidrag för ändamålet. Studien pekar även på att det finns organisationer som driver jämställdhetsprojekt där verksamheten i projektet skulle kunna rymmas inom den ordinarie verksamheten. Bristen på resurser för sin kärnverksamhet kan innebära att projektsatsningar blir en utväg för att organisationerna ska kunna driva ett aktivt jämställdhetsarbete. Det gäller inte minst de kvinnoorganisationer, som har getts möjlighet till ett jämställdhetsbidrag, som har som syfte att arbeta för kvinnors och mäns lika villkor och möjligheter.

Vi ser att genom jämställdhetsbidraget spetsas möjligheterna att kunna driva opinionsarbete, metodutveckla och att aktivt arbeta med specifika målgrupper, för en rad olika organisationer i civilsamhället. Jämställdhetsbidraget har gjort det möjligt för civilsamhället att påverka på olika nivåer i samhället genom särskilda insatser för jämställdhet inom sina respektive områden där de själva ser att det finns ett behov. Resultatet i analysen visar på att mycket av det jämställdhetsarbete som har kommit till i och med bidraget skulle genomförts i liten utsträckning eller inte alls om det inte vore för möjligheten att driva ett projekt med medel från Ungdomsstyrelsen.

Projektbidraget för jämställdhet är ett av de projektbidrag som har flest sökande varje år. Eftersom anslaget för projektbidrag är begränsat får flera bra projekt avslag på sina ansökningar till förmån för de projekt som myndigheten anser håller en högre kvalitet. Myndigheten ser att konkurrensen om bidragsmedlen är positiv om det genererar en högre sammantagen kvalitet i de projekt som beviljas. Samtidigt visar det också på den potential som finns för att vidareutveckla stödet för jämställdhet riktade till ideella organisationer. Eftersom det är förhållandevis få organisationer i civilsamhället som trots allt kan ges möjlighet att bedriva ett jämställdhetsarbete med stöd av jämställdhetsbidraget ställs höga krav på att de organisationer som beviljas bidrag aktivt kan arbeta med att sprida sina erfarenheter och kunskaper. På samma sätt har myndigheten ökade ambitioner att utveckla sitt arbetsätt med att följa upp och sprida resultaten från bidragen så de kan nå fler aktörer än de som direkt berörs av bidragen.

Referenser

Danielson, A., Zetterberg, P. & Amnå, E. (2009). *Bidrag till vad? En kunskapsöversikt över effekter och metoder rörande statliga bidrag till ideella organisationer*. Rapport till Ungdomsstyrelsen.

Förordning (2006:390) om statsbidrag till jämställdhetsprojekt.

Regeringens proposition (2009/10:55) *En politik för det civila samhället*.

Regeringsbeslut (2012) Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Ungdomsstyrelsen Ändringsbeslut 2013-10-17, U2013/6125/JÄM.

Ungdomsstyrelsens skrifter (2010) *Vad hände sedan? En utvärdering av statsbidragen för kvinnors organisering och jämställdhetsprojekt*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2013a) *Resultat och effekter- Återrapportering av statsbidrag till ideella organisationer*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2013b) *Fokus 13 - Unga och Jämställdhet*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Ungdomsstyrelsen (2013c) *En myndighet för alla- Ungdomsstyrelsens plan för jämställdhetsintegrering 2014*. Stockholm: Ungdomsstyrelsen.

Bilaga 1 Uppföljningsmall

RAPPORT

UNGDOMSSTYRELSEN

Välkomna effekter!

Förslag till uppföljning och rapportering av projektbidrag

2014-02-20

Sweco Strategy AB

MAGNUS BJÖRKSTRÖM

Report.docx: 2014-02-20 14

4 Uppföljningens struktur

ANSÖKAN (dessa kan eventuellt justeras över tid medan resultatområdena i återrapportering är konstanta)							ÅTERRAPPORTERING	
Bidragsform Kan komplettera med öppet svar i testenkäten.	Har tidigare fått bidrag inom	Typ av organisation	Ort	Kansli och styrelse	Målgrupp	Sektors- inriktning	Genomförda aktiviteter inom finansierat projekt	Uppnått Resultatområde
Typ av organisation Barn- och ungdomsorganisation Kvinnoorganisation Övriga	Bidragsformer som är relevanta	Nivå Nationell Regional Lokal Associationsform Ideell förening Ekonomisk förening Stiftelse Annan Ytterligare organisationsbeskrivning Viket område som organisationen verkar inom.	Spridning Projektet är nationellt utan någon specifik avgränsad verksamhetsort eller Projektet är lokalt eller regionalt Vilka län som projektet bedrivs i Lista på län med möjlighet att välja flera alternativ	Könfördelning i organisationens styrelse	Den huvudsakliga målgruppen Egna medlemmar, Målgrupp utanför organisation, Förväntade nya medlemmar, eller arbete på strukturell nivå Målgruppens huvudsakliga åldrar Målgruppens huvudsakliga könstillhörighet Målgruppens huvudsakliga ursprung Vilka vill projektet huvudsakligen nå?	Sektorer där projektet förväntas ge effekt	Genomförda aktiviteter Lista på aktiviteter med möjlighet att välja flera alternativ Antal som någon gång arbetat ideellt inom projektet (även de som utfört tidsmässigt små insatser ska räknas) Antal som någon gång arbetat avlönat eller arvoderat inom projektet (även de som utfört tidsmässigt små insatser ska räknas)	Uppnådda resultat vid projektets slut Möjlighet att välja 4 kategorier som beskriver de huvudsakliga resultaten av projektet

5 Förslag till enkät

Följande formulär är den slutgiltiga versionen korrigerad efter dialog med Ungdomsstyrelsen och efter test i två omgångar. I nuläget är inga brister eller svagheter kända.

SIDA 1.

Frågorna på den här sidan ställs redan i ansökningsfasen

De frågor som ställs kommer inte på något sätt att användas för att utvärdera enskilda projekt eller enskilda organisationer. Syftet med frågorna är att övergripande följa upp projektbidragens betydelse. Uppgifterna kommer att användas för återrapportering till regeringen och för att generera kunskap till Ungdomsstyrelsens fortsatta bidragsgivning.

På vilken nivå verkar organisationen?

Nationell
Lokal/regional

Typ av organisation:

Barn- och ungdomsorganisation
Kvinnoorganisation
Annan: _____

Ytterligare organisationsbeskrivning:

(Här är det möjligt att ange flera alternativ)

Sektorsövergripande samarbetsorgan (exempelvis lokala föreningsråd,
paraplyorganisation och dylikt)
Organisation bildad på etnisk grund
Nationell minoritets organisation
Elev-/studentorganisation
Partipolitisk organisation
Socialt arbetande organisation
Organisation för personer med funktionsnedsättning
Religiös organisation
Hobbyorganisation
Kulturorganisation
Idrottsorganisation
Natur- och friluftorganisation
Folkbildnings/utbildningsorganisation
Humanitär-/fredsorganisation
Rättighetsorganisation

HBTQ-organisation
Bransch/facklig organisation
Nykterhetsorganisation/ANT
Annan intresseorganisation
Annan: _____

Vilken associationsform har er organisation?

Ideell förening
Ekonomisk förening
Stiftelse
Annan: _____

SIDA 2.

Frågorna på den här sidan ställs redan i ansökningsfasen

Spridning:

- Projektet är nationellt utan någon specifik avgränsad verksamhetsort (hit hör exempelvis projekt som handlar om opinionsbildning, att ta fram en nationell strategi, att ta fram nationellt utbildningsmaterial eller liknande)
- Projektet är lokalt eller regionalt (kryssa här även om ni finns på flera olika platser i Sverige. I nästa fråga får ni ange var ni har verksamhet)

I vilket/vilka län bedrivs projektet?

(Här är det möjligt att ange flera alternativ)

Stockholms län
Uppsala län
Södermanlands län
Östergötlands län
Jönköpings län
Kronobergs län
Kalmar län
Gotlands län
Blekinge län
Skåne län
Hallands län
Västra Götalands län
Värmlands län
Örebro län
Västmanlands län
Dalarnas län
Gävleborgs län
Västernorrlands län
Jämtlands län
Västerbottens län
Norrbottens län

SIDA 3.

Könsfördelning i organisationens styrelse (antal)

Kvinnor: _____
 Män: _____
 Annan könstillhörighet: _____
 Okända: _____

SIDA 4.

Frågorna på den här sidan ställs redan i ansökningsfasen

Projektets huvudsakliga målgrupp

(Här är det möjligt att ange flera alternativ)

Målgruppen är huvudsakligen:

Era egna medlemmar
 Målgrupp utanför er organisation
 Förväntade nya medlemmar
 Vi arbetar på strukturell nivå och riktar oss inte mot enskilda individer

Målgruppens huvudsakliga åldrar:

Barn (0-12)
 Unga (13-25)
 Vuxna över 25
 Samtliga åldrar

Målgruppens huvudsakliga könstillhörighet:

Män
 Kvinnor
 Annan könstillhörighet
 Samtliga

Målgruppens huvudsakliga ursprung:

Utrikes födda
 Samtliga invånare i Sverige

Vilka vill ni huvudsakligen nå?

Allmänheten
 Beslutsfattare/politiker/högre tjänstemän
 Professionella inom relevant yrke (ej beslutsfattare)
 Annan avgränsad grupp av individer: _____

SIDA 5.

Frågorna på den här sidan ställs redan i ansökningsfasen

Inom vilken av följande sektorer förväntas projektet ge effekt?

Föreningslivet/civila samhället

Arbetsmarknaden/näringslivet

Utbildningssektorn/skolan

Kultursektorn

Fritidssektorn

Annat alternativ: _____

SIDA 6.

Frågorna på den här sidan ställs när projektet avslutas

Genomförda aktiviteter

(Här är det möjligt att ange flera alternativ)

Studiecirklar

Kampanj/informationsspridning

Produktion/publicering av information/litteratur/film/metodmaterial

Föreläsningar/seminarier/konferenser/workshops/mässa

Kulturarrangemang

Nätverksbyggande

Producera handlingsplaner/styrdokument

Lobbyverksamhet/strategisk påverkan/opinionsarbete

Mentorskap

Uppsökande verksamhet

Utvärderingar/kartläggningar

Erfarenhetsutbyten/studiebesök etc.

Internationella utbyten/kontakter

Annat: _____

Antal som någon gång arbetat ideellt inom projektet:

(även de som utfört tidsmässigt små insatser ska räknas)

Antal: _____

Antal som någon gång arbetat avlönat eller arvoderat inom projektet

(även de som utfört tidsmässigt små insatser ska räknas)

Antal: _____

SIDA 7.

Frågorna på den här sidan ställs när projektet avslutas

Uppnådda resultat vid projektets slut:

(Välj max 4 kategorier som beskriver de huvudsakliga resultaten av ert projekt)

Projektets verksamhet kommer att fortsätta efter projektfinansieringens slut

Inom projektet har kunskap om målgrupp eller verksamhet tagits fram, exempelvis metodhandbok kartläggning eller studie

Projektbidraget har underlättat att komma närmare, eller nå, organisationens mål. Beskriv gärna: _____

Projektbidraget har lett till att organisationen styrt mot nya mål eller satt upp nya prioriteringar. Beskriv gärna: _____

Projektbidraget har stärkt/utvecklat metoder eller arbetsätt. Beskriv gärna: _____

Med hjälp av projektbidraget har vi organiserat fler medlemmar

Med hjälp av projektbidraget har vi utvecklat samverkan med andra föreningar, kommuner eller företag

Med hjälp av projektbidraget har vi skapat bestående mötesplatser eller nätverk

Med hjälp av projektbidraget har vi skapat bestående förändringar i organisationens verksamhet eller struktur. Beskriv gärna: _____

Med hjälp av projektbidraget har vi skapat bestående förändringar för målgruppen. Beskriv gärna: _____

Med hjälp av projektbidraget har vi skapat bestående förändringar i samhället. Beskriv gärna: _____

Annat: _____

Kom ihåg att Ungdomsstyrelsen ställer dessa frågor för att skapa en sammanfattad bild av hur projektbidrag används. Era svar kommer inte att ligga till grund för utvärdering av enskilda projekt eller organisationer.

Bilaga 2 Intervjuguide

Intervjuguide Ungdomsstyrelsen – uppföljning jämställdhetsbidrag

Inledning

Jag heter Ida Thomson och har fått i uppdrag av Ungdomsstyrelsen att genomföra en fördjupad analys av projekt som finansierats med stöd av deras jämställdhetsbidrag 2009-2011 (redovisats 2010-2012). De ska i sin tur lämna en samlad analys av jämställdhetsbidraget till regeringen i februari. Svaren kommer att analyseras i sin helhet och vara anonyma (men vissa exempel kan komma att lyftas).

Frågor (relateras till ansökningarna och projektredovisningarna som lämnats in)

Planering av projektet

1. Berätta kort om hur idén till projektet växte fram.
(Analys inför projektet)
2. Vad ville ni huvudsakligen uppnå med projektet?
(Kunskap, beteende, större bredd etc.)
3. Vilka målgrupper (ev. hur många/kön) ville ni nå och varför just dessa?
(Målgruppsanalys)
4. Varför valde ni de metoder som ni gjorde?
(Evidens, vana, analys, kompetens etc.)

Genomförande

5. Berätta kort om projektets genomförande och hur det gick.
6. Hur bedömer du att era förutsättningar (kompetens, resurser etc.) var att genomföra projektet? (Självkritik) Varför just ni?
7. På vilka sätt och varför skiljde sig genomförandet av projektet från den ursprungliga planen?
8. Vad var utmaningarna respektive framgångsfaktorerna i genomförandet av projektet?

Resultat, uppföljning och analys

9. Vad ser du som de huvudsakliga/viktigaste resultaten från projektet?
(Vad var annorlunda efter projektet?)
10. Hur följdes projektet upp/hur vet ni att ni har de resultat som ni berättar om?
(Vägval, ambition, medvetenhet)
11. Hur ser du på resultatet? Bättre, sämre eller annorlunda än förväntat?
(Analys efter projektet)
12. Vad hände efter projektet? Ledde det vidare?

Om jämställdhetsbidraget och dess betydelse

13. Vad tycker du om jämställdhetsbidraget - begränsningar och möjligheter?
14. Finns de jämställdhetspolitiska delmålen närvarande i planering, genomförande och uppföljning av projekt? På vilket sätt?/Varför inte?
15. Vilken betydelse har bidraget från Ungdomsstyrelsen för möjligheterna att genomföra projektet?

Avslutning

Användning av resultatet, möjlighet till eventuella kompletterande frågor och avslutande tack!

© Ungdomsstyrelsen 2014

projektledare **Linda Eldstrand**

språkgranskning **Emma Welander**

omslag **Christián Serrano**

distribution **Ungdomsstyrelsen, Box 17801, 118 94 Stockholm**

webbplats **www.ungdomsstyrelsen.se**

e-post **info@ungdomsstyrelsen.se**

tfn **08-566 219 00**, fax **08-566 219 98**

UNGDOMSSTYRELSEN

är en myndighet som tar fram kunskap om ungas levnadsvillkor och om det civila samhällets förutsättningar. Vi ger stöd till föreningsliv, kommuner och internationellt samarbete.

UNGDOMSSTYRELSEN
www.ungdomsstyrelsen.se

**Ungdomsstyrelsen byter den 1 april 2014 namn till
Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor**